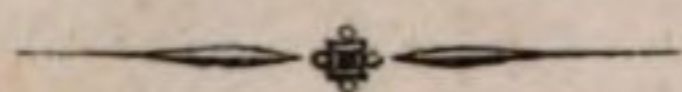

KRIŠTOFA ŠMÍDA

VEŠKERY SPISY

pro mládež a přátele její.

Dle posledního původního vydání

přeložil

Dr. JOSEF PEČÍRKA.

3
Svazek třetí. 3

Bohumír, mladý poustevník.

V Praze 1858.

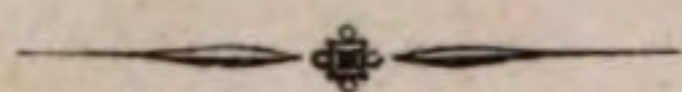
Tiskem a nákladem Bedř. Rohlíčka v arcibiskupském semináři.

KRIŠTOFA ŠMÍDA

VEŠKERY SPISY

pro mládež a přátele její.

Dle posledního původního vydání

přeložil

Dr. JOSEF PEČÍRKA.

3
Svazek třetí. 3

Bohumír, mladý poustevník.

V Praze 1858.

Tiskem a nákladem Bedř. Rohlíčka v arcibiskupském semináři.

KRISTOF SMIDA

VEŠKERY SPISY

pro milostivého a přátelského

Die post-heraldische Beschreibung

Dr. JOSEF PEČIRKA

Starší lékař

Botanické a lékařské poznámky

V Praze 1858

Tiskem a nakladem B. H. Hübnera v arcidiekanově seminariu.

Bohumír, mladý poustevník.

Robertson, Henry, 1848-1908

Částka první.

Zelený ostrůvek.

Bohumír, stár jsa dvanáct let, dostal se na hroznou poušť a byl tam živ jako poustevník. Ovšemf je to něco podivného a neobyčejného, a však právě proto stojí to za to, obšírně slyšeti příběh ten, jenž se přihodil už před několika sty lety.

Rodičové Bohumírovi byli velmi nábožní a bohabojní lidé a přebývali v malé dědince u moře. Měli sedm dítek a Bohumír byl z nich nejstarší. Otec i matka přičinili se vší silou, aby všechny děti pořádně vychovávali a šatili. Otec, jenž se jmenoval Filip, obstarával políčko své, louku i zahradu při domě tak bedlivě, že měli vždycky pro dům hojně chlebička, mléka i ovoce. Také hleděl rozumně včeliček a měl v tom velké štěstí. Byl velmi šikovný a pilný košinář a chlapei musili mu pomáhat olupováním vrbového proutí a jinými lehčími pracemi. Vedle toho pomáhal rybářům vesnickým lovit a dostával vždycky řádný podíl z lovu.

Matka Markyta hospodařila v domácnosti co nejlépe, pletla pilně sítě na ryby, k čemuž jí musily holčičky příst konopě. A tak si vydělávaly samy dítky potřebné výživy.

Za nejdůležitější péči svou považovali však rodičové to, aby vychovali dítky nábožně a dobře. „Dobré vychování,“ říkali častěji, „nejlepší je podíl, jež mohou rodičové dětem zanechat.“

Bohumír byl miláček rodičův, bylť on hoch bystrého rozumu; do čehokoliv se dal, byl ve všem obratný a šikovný, při práci neobyčejně bedlivý a ke všem lidem nad míru ochotný a úslužný. Při tom byl štíhlý, slíčné a květoucí tváře. Zvláště mu poskytovaly jasné oči, útlé obočí a světle hnědé kadeře velmi líbezné tvářnosti. Také mu velmi dobře slušel plavecký oděv modrošedé barvy, totiž krátká kazajka s dlouhýma spodkama, což mu dal udělat kmotr jeho, bohatý rybář Tomáš.

Jakkoli však byl Bohumír chlapec plný dobré naděje, tedy měl na sobě předce velké chyby. Byltě velmi tvrdohlavý, ve všem chtěl mít pravdu, nikdy nepřipustil, aby mu někdo odporoval, a rodičové musili býti často přísní, aby ho přivedli k poslušnosti. On chtěl panovati nad bratry a sestrami, osopoval a zlobil se na ně, když ho neposlouchali, hádal se s nimi a huboval je. Někdy býval u svého bohatého kmotra u oběda, i nechtěl pak být spokojen s prostou stravou u stolu otcovského, někdy reptal u jídla a v rozmrzelosti myslil,

že to ani za to nestojí, aby za takový oběd Pánu Bohu a rodičům poděkoval.

Rodičové ho napomínali, kdykoli nějakou chybu na něm zpozorovali; chlapec plakal a slíbil, že se polepší — z nenadání však upadl zase v předešlý poklesek. Nad tím se velice rmoutívali otec i matka, obávali se, že zmaří ještě dokonce ty krásné naděje, které v něho skládali. Kmotr však jeho, starý Tomáš, častěji mu říkával:

„Bohumíre, Bohumíre, dej pozor! Pán Bůh tě musí přivesti ještě do zvláštní školy a uložití na tebe obzvláštní kázeň, má-li z tebe něco být!“

Bohumírova otcovská chaloupka stála na vršíčku a tam odsud byla na moře nesmírná vyhlídka. Zvláště pěkná podívaná byla z oken světnice na malý ostrůvek. Byl celý porostlý lupeňnatými stromy a hustým křovím rozličné zelenosti a proto ho jmenovali zeleným ostrůvkem.

Na ostrůvku nikdo nepřebýval. Otec Bohumírův ploul tam časem na loďce, nařezat si proutí, rostloť tam hojnost vrbových keřů. Bohumír, jsa teď už dosti silný, aby otci při veslování a řezání proutí pomáhal, jezdíval obyčejně s otcem a to dělávalo čiprnému chlapci vždycky velkou radost.

Jednou večer pravil otec: „Zůstane-li nebe a moře tak tiché jako dnes večer, tedy pojedeme spolu zejtra na ostrůvek.“ Bohumír skákal radostí a tak velice těšil se na zejtrejší plavbu, že nemohl skoro ani spáti.

Při svitání druhého dne, když se ranní nebe

zardívati počalo a dennice blednoucí už slaběji se třpytila, byl už Bohumír vzhůru. Velmi horlivě pomáhal matce nositi do lodičky všechno to, čeho bylo potřeba; nebylyť přípravy skrovné na tuto malou cestu po moři. Stalo se totiž jednou, že se povětrnost náhle změnila a otec musil s Bohumírem tři dni ztrávit na ostrůvku a snášet hodný hlad. Z té příčiny zásobila je matka důstatkem chleba, mléka a másla. Krom toho dala jim hrnec k vaření a hliněnou mísu, aby si mohli v nouzi aspoň uvařit polívku. Také přinesla otcovu širokou, vlněnou halenu, aby se mohl s Bohumírem přikrýt, kdyby snad musili na ostrůvku zůstat přes noc.

Když bylo k odjetí všechno připraveno, doběhl si Bohumír ještě pro nový slaměný klobouk, jež mu byl strýc Tomáš o posledním trhu v městě koupil. Marta, přívětivá sestřička Bohumírova, dala mu hezkou zelenou pentli a přišpendlila ji kolem na klobouku několika špendlíky.

Otec však pravil: „Bohumíre, vezmi s sebou také dva košíky, budeme jich potřebovat.“

„Ai, nač pak?“ tázal se Bohumír.

„Uvidíš!“ řekl otec a usmíval se, „nedůvěřuješ mi snad, že tím obmýšlím něco rozumného? Ty to děláš zrovna tak jako mnozí lidé s Pánem Bohem. Ti by rádi už napřed věděli, proč to neb ono zařizuje, anebo dopouští, aby se to dělo. Učiň, co ti povídám a na konci z toho vypadne zajisté něco dobrého.“

Bohumír odběhl a přinesl košíky.

Teď se s ním dal otec na cestu. Matka i děti vyprovázeli je k moři až k samé lodičce a volaly dlouho ještě za nimi: „Štastnou cestu a veselé navrácení!“

Bohumír zápasil s otcem tak velice u veslování, že mu bylo horko a musil svléci kazajku. Štastně se dostali k ostrůvku a objeli ho kus až na jedno místo, kde bylo nejpěknější proutí a dobře se ku břehu přistáti mohlo. Zde vystoupili na zem a otec přivázal provazem lodičku na blízkou vrbu.

Oba se dali bez meškání do práce. Otec odsekával větve vrbové sekerkou a dělal z nich otypky svazující je tenkými pruty. Bohumír dělal to svou menší sekerkou též tak, jen že z proutí navázal menších otypčiček. Když byli hotovi, odnesli otypky na lodičku; otec ty větší, syn menší. Otce to těšilo, že má v Bohumírovi tak pilného pomocníka i řekl:

„Tak je to dobře; děti mají rodičům podle síly své pomáhati. Tak jako otec těžší břemeno rád na se bere, tak má syn ochotně menší tíži nésti.“

Když proutí a sekery na lodičce uložili, pravil otec: „Teď si odpočiňme a obědvejme! Po práci se mile odpočívá a jídlo chutná dvojnásob, když jsme pracováním vyhladověli.“

Bohumír měl radost, že může otci posluhovati. I přinesl džbán mléka pod košatý topol na břehu mořském, nakrájel chleba na mísu a nalil

na něj mléko. Když se oba pomodlili, jakž to doma před jídlem vždycky dělávali, posadili se na pěkný, zelený trávník a chopili se plechových lžic. Sladké, čerstvé mléko chutnalo jim výborně a když byla mísa prázdná, jedli ještě chléb s máslem, jenž jim též tak chutnal.

Při jídle vypravoval otec, že jeho dědeček na tomto ostrůvku přebýval, později však se na pevnou zemi přestěhoval.

„Byl muž rozšafný a bohabojný,“ povídal otec. „Chaloupku, kterouž tam v naší vesnici vystavěl, máme doposavád my vnukové a pravnukové jeho.“

„To udělal můj nebožtík pradědeček velmi dobře,“ zvolal Bohumír, „že se dal blíž k lidem. Je sice na ostrůvku tomto velmi krásně, ale pro všecko na světě nechtěl bych zde zůstávati, tak daleko od lidí.“

Když se oba nasytili a k Pánu Bohu se za dary jeho pomodlili, pravil otec:

„Udělám ti teď ještě obzvláštní radost! Jdi pro košíky na lodičku a pak půjdeš se mnou.“

Otec vedl Bohumíra daleko do houští. Tam přišli na prosté, zelené místečko, na němž stál veliký strom ořechový. Krásný koš jeho byl roze-pnutý k modrým nebesům, plno zralých ořechů viselo na větvích. Z tohoto neočekávaného podívání radoval se Bohumír velice, nevěděl nic o stromě tom, protožc o něm nebyvalo nikdy řeči, poněvadž se několik let po sobě ořechy neurodily.

„Hled,“ pravil otec, „tento ořech vsadil tvůj praděd. Z ostatních stromů, které sázel, zbylo jich jen málo. Tamto však na skále stál v pradávném čase domeček toho dobrého muže.“

Bohumír vychvaloval pradědečka, že vsadil ořech, z něhož ten krásný strom vyrostl, dal se však bez meškání do sbírání napadaných ořechů, které v trávě ležely. I ohryzl zelenou slupku s jednoho ořechu a zkusil rozloupnouti hnědou skořápku, aby dostal chutné jádro. Dalo mu to nemálo práce i pravil:

„Otče, proč pak asi zamknul Pán Bůh sladké jádro do dvou slupek, do jedné hořké jako žluč a druhé tvrdé jako kámen.“

„Milý Bohumíre,“ odvětil otec, „Bůh měl při tom nejlepší ohled. Chtěl výborné jádro, z něhož má býti tak krásný strom, bezpečně uložiti v tvrdé skořepině; trpká však slupka brání myším a jiným hlodavým zvířatům, hrýzti skořápku a vyhlodati jádro. Ještě jiný ohled zajisté je tento: Bůh nás chtěl v obraze nebo podobenství poučiti, kterak máme patřiti na trpkost a odpornosti, které nás potkávají na tomto světě. Tak jako ořechy nezavrhujeme neb nazamítáme vzdor jich trpké slupce a tvrdé skořápce, nýbrž je pro jich sladké jádro za dobrodiní Boží uznáváme: tak to máme též činiti s utrpením a protivenstvím. Zevnějšek toho, co zkoušíme, bývá ovšem trpký a tvrdý, musíme však pevně věřiti, že se na konci předce

objeví sladké jádro a přinese nám užitek a požehnání.

Otec vylezl pak na strom a třásl jednou větví za druhou. S radostí sbíral Bohumír do koše ořechy, které se na něho sypaly a nic si z toho nedělal, že ho mnohý udeřil. Tomu se jen smál. Naposledy však omrzelo ho předce to krupobití ořechové, jak to pojmenoval, i shledal, že bude dobře, aby se mu drobet vyhnul, aniž by sbírání ořechů docela zanechal.

Kdykoli měl plné košíky, chvátal s nimi na lodičku, vysypal tam ořechy a běžel s prázdnou zase nazpět ku stromu, pod nímžto poznovu množství ořechů leželo

„O jak se bude maminka těšit,“ volal nahoru k otci, „až tolik ořechů domů přivezeme! A což teprva povstane za plesání mezi bratry a sestrami, až jim budu moci ořechy tak hojně rozdávat. Už se na to těším! Není zajisté větší radosti, jako dělat jiným lidem radost.“

Částka druhá.

Bouře.

Mezi tím, co byli Bohumír a otec jeho v lesíčku tak zaměstnáni, vystouplo černé mračno na

nebi, aniž si toho byli posud povšimli. Bohumír šel právě zas na lodičku s ořechy, vysejpal je a radoval se, že hromada tak roste — v tom se strhla najednou strašlivá vichřice, ohnula stromy na břehu a vzbouřila vlny mořské. Prudké trhnutí větru uškublo lodičku a hnalo ji na moře.

Bohumír křičel strachy a hrůzou co jen mohl a uleknutý otec běžel na břeh. I spatřil bědujícího chlapce už daleko na vodě. Rozvteklené moře bouřilo náramně. Lodička vznášela se brzy vysoko na hřebenu vlny, brzy spadla zas do hlubiny mezi vlny, tak že otec nic od ní neviděl, tu se zas hned na to vyzdvihla a tak se hnala vždy dále.

Otec viděl, kterak ubohý chlapec ruce k nebesům spíná a zas ku břehu vztahuje, nářek jeho však nemohl slyšeti pro hučení větru mezi stromy a burácení vln mořských. Celá nebesa potáhla se v několika okamžicích černým mračnem, a tmavá noc pokryla moře. Zubovité blesky, v strašlivém hřímání s nebes do moře šlehající, osvětlovaly chvilkami tmavé mračno a černé vlny. Jen když se zablesko, spatřil poděšený otec ještě na okamžik rozkolíbaný čluněk a vzhůru sepiaté ruce nešťastného Bohumíra. Po bílých plátěných rukávech je poznal ještě u velké dálce.

Teď se spustil prudký lijavec a jakoby se záclona rozeprnula, tak zastřel všecku vyhlídku na moře. Otec neviděl už milého Bohumíra ani lo-

dičky, klesnul zkormoucený pod vrbu a ztrávil večer i noc v hluboké truchlivosti.

Matka však a děti byly mezi tím u veliké úzkosti doma. Když se bouře tak náhle strhla a zelený ostrůvek se ztratil v dešti a v temnosti, zvolala na smrt zbledlá matka k dětem:

„O dítky, modlete se! Dej Bůh, aby nepřepadla tato strašlivá bouřka otce a bratra vašeho na moři. Jestli se to snad stalo, toť by bylo přehrozné! O pak se nad nimi smiluj, nejdobrotivější Bože!“

I poklekla u prostřed dětí a modlila se. Když bouře přestávala a zelený ostrůvek se zas okázal, hleděly matka i děti pořád v tu stranu z okna, jestli neuvidí lodičky. Nespatřily nic. Matka měla celou noc velkou starost a nezavřela skoro ani oka.

Když se konečně jitro neobyčejně krásně a jasně rozbřesklo, slunéčko již vysoko na nebi stálo, a lodička se ještě neokazovala, bylo matce náramně úzko. Bylo poledne a posud ještě čekala nadarmo. Úzkost její dosáhla nejvyššího stupně. Hořekujíc běžela k rybáři Tomášovi a stěžovala si mu bídu svou. Rybář se toho lekl, zavrtěl hlavou, řka:

„To je na povážení, že zde ještě nejsou! Dojedu na zelený ostrůvek a podívám se, co dělají, že tak dlouho nepřicházejí.“

I vstoupil s pomahačem na loďku a jeli na zelený ostrůvek.

Matka i děti byly mezi tím plny úzkosti. Konečně spatřily lodičku, ona se v dálce okázala.

„O chvála Bohu!“ zvolala matka, „kmotr Tomáš nepřichází pouze s pomahačem, je jich víc v lodičce než dva. Teď je všecko zas dobře.“ Plna radosti běžela se všemi dětmi na břeh. Když se však lodička ku břehu přiblížila, zvolala uděšená: „Kde je Bohumír?“ Otec byl na smrt bledý, bolestně se na ni podíval a neříkal nic. Hluboký zármutek nedal mu promluvit.

Kmotr Tomáš pravil ale matce: „Potěš vás Bůh v žalosti vaší — Bohumír utonul v moři! Odevzdejte se do vůle Boží! Co Bůh činí, dobře činí! Bohumír, ač i své vady měl, byl předce dobrosrdečný, nábožný chlapec, a jakž doufáme, má se teď v nebi lépe, než my zde na zemi.“

Matka však se nedala potěšit, zármutek její byl nevýslovný; děti plakaly a hlasitě nařikaly. Nikdo teď nevzpomínal na chyby Bohumírovy, nýbrž každý myslil jenom na chvalitebné jeho vlastnosti. Otec, hluboce sám zarmoucený, nemohl se potěšiti. Konečně nabyli rodičové i děti jediného upokojení nad ztrátou Bohumírovou v potěšitelné myšlence: „Byla to vůle Boží! Pán Bůh vzal ho k sobě; On ho dal, budiž Jemu tedy zas navrácen. V nebesích uvidíme zas našeho milého, dobrého Bohumíra!“

Částka třetí.

Skála v moři.

Bohumír, ježto rodičové, bratři a sestry co mrtvého oplakávali, byl ještě živ. Na rozbouřeném moři vystál ovšem smrtelné úzkosti. Každé okamžení myslil, že se musí potopiti lodička, nad níž se srážely vlny. U velkém strachu držel bez přestání ruce k nebesům sepiaté a volal k Bohu o milost a smilování. Konečně vrhlo vlnobití lodičku na skálu v moři.

Jak mile zpozoroval, že na břeh vrazila, vyskočil rychle, probředl skrz pěnivou vodu na zem a mořskou vodou a lijákem celý promoklý vylezl na nejbližší skálu. Když se zotavil drobet z úzkosti a polekání a podíval se na rozprouděné moře, sebe však v bezpečnosti shledal, padl na kolena a díky vzdával Hospodinu, s sepiatýma k nebesům rukama volaje :

„Ty, o Pane nebeský, Jehož větrové a moře poslušni jsou, Ty, k Němuž jsem v smrtelné úzkosti své o pomoc volal, vyslyšel jsi volání mé! Budiž Tobě děkování neskončené!“

I podíval se dolů na lodičku. Mocná vlna mořská vrhla ji zrovna mezi dvě vysoké skály, mezi nimiž byla rozvalina.

„Můj milý Bože!“ zvolal pohnutý Bohumír,

„nejvýbornější plavec byl by nemohl na tu štěrbinu mezi skalami lépe uhodit. Kdo vedl mou lodičku bez vesla tak bezpečně na toto místo? Kdo dal větrům a vlnám takřka rozum, aby mě zrovna sem zahnalý? Kdyby byla lodička jenom o několik pídí v pravo nebo v levo k břehu vržena bývala, tedy by se byla o skálu na kusy roztránila a já bych byl v tom strašném vlnobití utonul! Tvá všemocná dobrotivost, Tvá vševládnoucí prozřetelnost o nejvyšší milosrdný Bože, vedla mne touto cestou k mému vysvobození! Po celý svůj život budu Ti za to díky vzdávati a chvalořečiti!“

Bouře se ztrácela. Zapadající slunce proska-kovalo skrze rozptýlené zlaté obláčky. Bohumír hleděl s vysoké shály na širé moře. Zelený ostrůvek s košatým stromovím zdál se mu tak malinký jako chumáček zeleného mechu, jež by byl mohl snadně přikryti svým slaměným kloboukem. Zemi, která ještě dále za ostrůvkem ležela, spatřoval jenom jako temný oblak tam nejzáze na hranicích nebeských, kde moře s nebem v jedno splývati se zdálo. Nejvyšší kopce podobaly se nízkému, tmavě modrému mráčku, jež blesk večerního slunce tu i tam červenavě osvěcoval. Z otcovské chaloupky Bohumírový, z pahorečku, na němž stála, ze stromů vůkol ní nebylo ničeho vidět.

„Ach můj milý Bože!“ vzdychnul Bohumír plačky, „jak nesmírně jsem vzdálen od svého milého domova! Tuto skálu, na níž se nacházím, není tam

odsud ani vidět. Já ji aspoň neviděl nikdy, ani jsem nikdy nic o ní neslyšel! Vždycky jsem jen slýchal, že se na tuto stranu v moři na padesát mil žádné země nenalézá. Otec můj zajisté myslí, že jsem utonul. Pro něho dojedou zas brzy rybáři na zelený ostrůvek, o tom ani nepochybují; aby ale sem pro mne přijeli, to jim nemůže ani napadnouti. Budu se musit pustit na malé lodičce k milým rodičům na pevnou zemi.“

Vlnobití se pomalu utišilo; moře bylo pokojné a podobalo se opět zelenavému zrcadlu. Přítok mořský odstoupil a lodička ležela na suché zemi. Bohumír slezl se skály, vstoupil na lodičku — a nemálo se leknul. Dno lodičky bylo puklé. Částka ořechů vykotalila se, kteréž ležely po skalnatém břehu. Stěny lodičky držely tak špatně v hromadě, že se téměř samy rozpadly. Tak prudce udeřila bouře lodičkou o skálu.

„Ach Bože můj!“ zvolal zarmoucený chlapec, „lodička není k potřebě! I obě vesla jsou pryč. Na tomto pustém ostrově jsem teď jako uvězen a zamčen. Co živ budu, musím zde zůstat a neuvidím už otce ani matky, bratrů ani sester na tomto světě.“ S sepiatýma rukama stál na lodičce, tvář měl bledou leknutím, a hojné slzy kanuly mu přes ubledlé líce.

Tu však objevila se líbezná duha v černém mračnu, které už jen jednu strán nebeskou zakrývalo a obrážela se v moři tak, že splývala s obrazem svým ve vodě u velikanský, překrásný, sedmi-

barevný kruh. Bohumír byl z té přerozkošné podívané celý opojený i pravil:

„O můj Bože, jak velebný a milostný jsi ve skutečích svých, jakž by mohli být lidé ještě smutni a malomyslní! Krásná duha budiž mi líbezným znamením lásky Tvé a milosti, jako někdy Noemovi. Tak jakož po dešti slunce svítit necháváš a po blesku a hřímání krásnou duhu objevuješ, tak posýláš po utrpení také radosti a po truchlivosti blažené dny. Jakoukoli nouzi a bídu na mne ještě sešleš, tedy truchlivost mou zase v radost proměníš. Vždyť jsi mne právě teď vysvobodil od smrti — jakž bys neměl i dále o mne pečovati! V Tebe důvěřuji, Otče můj, a dobré budu mysli.“

Přede vším postaral se teď Bohumír o to, aby skrovnou svou zásobu potravy na bezpečné místo uložil. I nabíral do košíka ořechy a nosil je na hlavě na rovné místo mezi skalinami a tam je vysejpal. Bylo jich několik košíků. Nádoby s mlékem převrhly se při zmítání lodičky a roztloukly se. Jenom jeden hliněný džbán, mísa a hrnek zůstaly v celosti. Opatrně odnesl to nádobí na ono místo mezi skalama. Pak tam nosil též ostatní věci z lodičky. Byl tomu teď rád, že po práci na ostrůvku sekery a po skrovném obědě nádobí, nůž a lžíce hned zas pořádně v lodičce uklidil.

I prkna z lodičky odlámал a vtáhl je dále na břeh: „Kdož ví, nebudu-li je moci potřebovat?“

myslí při tom, „bylo by jich škoda, kdyby je spláкло moře a odneslo, až zas voda vystoupí.“ I vrbové proutí odnesl na bezpečné místo a pracoval s tím až pozdě na noc; svítil mu k tomu ouplněk, jenž objasňoval moře a skály.

Z přestálého strachu a úzkosti a od práce byl velice umdlen. Bylo mu teskno, že bude musít samojediný pod širým nebem noclehovati, i poznovu se zkormoutil nad tím, jak se mu asi dále na tomto ostrově povede.

Avšak pomyslí si: „Pán Bůh se až dosud o mne staral, On se postará i dále. A Syn Jeho milý praví: Nemějte péče o den zejtrejší. — I pomodlí se, jak byl zvyklý, večerní modlitbu a ulehnul vedle svého skrovného majitku. Zde na ostrově bylo jen málo pršelo a skalina byla už dočista suchá. Halenou otcovou se přikryl a poručiv se ještě jednou ochraně Boží, důvěrně usnul.

Částka čtvrtá.

Prohlídka.

Poněvadž byl Bohumír velice umdlen, spal celou noc na tvrdé skále tak tiše, jako na peřinách z prachu. Z počátku měl ovšem nepokojné sny. Zdálo se mu pořád, že slyší hromobití a hučení moře a že se potácí sem tam s lo-

dičkou. Brzy mu bylo, jakoby se potápěl v zuřících vlnách mořských, brzy se mu zdálo, že se čluněk o skalinu roztríští, on sám že se potápí a darmo se snaží vylezti nahoru po příkrých skalách. K ránu však měl velmi líbezný sen, zdálo se mu, že přišel domů. Rodičové, bratři a sestry byli právě v zahradě; všecko stromoví skvělo se čerstvým, zeleným lupením, červenými jablky a zlatožlutými hruškami tak pěknými, že takových, co živ byl, nikdy neviděl.

Otec seděl na kmenu velkého štěpu, jímž právě trásl a napadaná jablka skvěla se v trávě jako ohnivá. Matka i děti sbíraly je horlivě do úhledných košíků a s nevýslovnou radostí pozdravily Bohumíra, jak mile ho spatřili. Rychle slezl otec se stromu a podal mu laskavě ruku, kterou chlapec políbil. Matka mu dávala nejkrásnější jablka z vrchovatého koše.

Avšak, právě když Bohumír v tom líbezném snu po jednom jablku sáhnul — procítnul. Probudilo ho krákorání mořského ptactva, poletujícího už s ranní září na vysokých skalínách. I zhrozil se velice, když oči otevřel a uzřel strašlivé skály, které visely hrozivě nad ním, a když pohlédl do dálky na široké moře, a ničehož neviděl kromě nebes a vody. Z hlubokosti srdce zarmoutil ze nad tím a dal se do bolestného pláče.

Hejno mořského ptactva s veselým, hlasitým křehotáním letělo v tu stranu k pevné zemi.

„O vy milí ptáci,“ myslil si Bohumír, „kýž

bych mohl po vás poslati pozdravení svým drahým rodičům! Kým byste jim zprávu přinesti mohli, že jsem ještě živ, avšak mořem obklíčený. Drahý můj otec a milý kmotr odvážili by se zajisté, jakžkoli by to nebezpečné bylo, a připlouli by pro mne.“

Zatím však opět srdce nabylo, povstal a modlil se ranní modlitbu nábožněji nežli kdy jindy, co živ byl. Na to posnídal několik ořechů a krajíček chleba a předsevzal si, že prohlédne ostrov náležitě.

„Snad naleznu předce několik úrodných stromů nebo křovin,“ myslil u sebe, „a budu se moci od nich živit a zachovám tak život svůj, dokud mě Pán Bůh z tohoto ostrova nevysvobodí. Také může být, že zde několik lidí přebývá. Ti zajisté plavbě rozumějí a budou nepochybně tak útrpní, že mě dovezou do mé otčiny.“

I namazal dva krajíčky chleba máslem, položil je namazanýma stranama k sobě, svázal je do šátečku kapesního a přidal k nim tolik ořechů, co se vešlo. Aby se jich tam víc vešlo a nebylo to tak těžké, sloupal nejprve zelené slupky. Na to vybral z vrbového proutí jednu silnou větev, sekerkou uťal jí kus, a s uzlíčkem a touto holí dal se na cestu.

Bylo to namáhavé a nebezpečné putování. Musil po vysokých skalínách lézt a do hlubokých propastí se spouštět, aby se dále dostal. Celý ostrov byla nesmírně veliká, černohnědá skála s ně-

kolika rozštěpenými, vysoko z moře vynikajícími homolemi, které se ku prostřed ostrova vždy více vyzdvihovaly. Srdce chvělo se v chlapci, když se na ty hrozné skaliny podíval. Několikrát pustil se do propasti a nemohl z ní ven, tak že se po též cestě zas vrátit musil. Častěji se pokusil vylezti na tu neb onu homoli, shledav ji ale v prostředku tak příkrou, že nebylo možno výše se dostat, musil zase s ještě větším nebezpečenstvím dolů slézt.

Nikde nenacházel stopy lidské, ba ani šlápoty od nějakého zvířete. Darma se pídil po úrodných stromech nebo křovinách. Nespátril nic zeleného leč mech, jímž byly porostlé některé skaliny. Jenom na několika místech uhlídal chumáče smrčín, které nacházely v skalnaté půdě hubenou potravu.

„Ach můj milý Bože!“ vzdychnul a hleděl bolestně k nebesům, „budu-li musit zůstat v této hrozné pustině delší čas, tedy zajisté hlady umřu.“

Domnívaje se však, že snad předce něco potěšitelnějšího nalezne, pokračoval ve svém namáhavém putování. Slunce pálilo velice mezi těmi skalami. Pot se mu lil s čela a spánků, i dostával velkou žízeň. Skály však byly suché a jako ohněm vypálené.

„Ach Bože,“ vzdychnul chlapec, nežli mě hlad umoří, zahynu žízní! Pomoz mi, Otče nebeský!“

Když byl ještě kousek cesty pošel, uslyšel hrčení vody. I pospíšil tam. Byl to sice jen malý

potůček, voda však byla studená a čistouňká jako křišťál. I sednul vedle potůčku, aby se nejdříve ochladil a pak pil podle chuti. Snědl kousek chleba s máslem a několik ořechů a napil se opět. Ještě nikdy mu nepřípadlo ani na mysl, jak veliké dobrodiní Boží je voda, které si nikdo neváží, proto že je jí tak veliká hojnost.

„O Ty milý Bože, jak jsi dobrotivý!“ zvolal pln vděčnosti, „děkuji ti za to občerstvující napití. Dokud zde budu, nikdy nebudu mít nouzi o vodu, ale jak dlouho vystačím s chlebem a ořechy? Ty však, Pane nebeský, kterýž jsi mě nenechal žízní zahynout, vysvobodíš mě také zajisté od smrti hladem. Každá pomoc od Tebe, jak matka má říkává, je takořka zaručením, že i dále pomůžeš.“

I šel vzhůru po potůčku a dostal se do mladistvého, příjemně se zelenajícího lesíčka, v němž se prýštil pramínek ze skály. Od lesíčka vystupovala skála znenáhla velmi vysoko, a Bohumír musil dlouho vzhůru kráčet, nežli se dostal na vrchol. Konečně stál na temenu skaliny. Velmi teskno bylo mu okolo srdce, patřícímu na celý ostrov se všemi skalnatými vysedlinami a nepatrným lesním stromovím a vůkol něho na nesmírné moře. Čeho se posud jen obával, o tom nabył teď truchlivé jistoty. Viděltě patrně, že se nachází daleko, daleko od pevné země na odlehlém, pustém ostrově, na holé skále v moři. Nebylo zde ani příbytečku lidského, ani osetého políčka.

V skutku mohli bychom jej nazývati druhým Robinsonem, kdyby byl nežil před Robinsonem, vůbec povědomým. Ba, bylť on ještě politování hodnější!

Avšak jakkoli byl osamělý a opuštěný, předce nepozbyl zmužilosti.

„Tedy jsem zde samotén,“ pravil konečně, „odloučen ode všech lidí tou nepřehlednou silou vody, a na tento neúrodný ostrov jsem takřka vypovězen. Nebudu si však zoufat! Bůh, jenž mě vysvobodil z bouře mořské, zachová mě i zde. Tam dole pod zelenými stromy u pramínku zřídím si noclehování a tam se odstěhuji také se svou nepatrnou zásobou potravy a těmi několika kousky nádobí. Zde však na této vysoké skalině budu každý den sedávat a dám pozor, nebude-li plouti nějaká loď v tu stranu, aby mě zas převešla na pevnou zemi.“

Slunce právě teď zacházelo a osvětlovalo ohnivými paprsky vzdálenou zemi. Vrchy otčiny Bohumírový leskly se ve zlaté a červené záři. Se slzami v očích díval se chlapec v dálku i pravil:

„Nejmilejší Otče nebeský, jenž jsi mne z otčiny sem přesadil a malou lodičku mou, vzdor bouře a vlnobití, sem bezpečně provodil — Tobě je to velmi snadné, řídití běh největšího korábu mořského tak, aby lidé na něm ku pomoci mé přispěli, aniž by dřív o mně věděli, a aby mě pak dovezli do milovaného domova mého. Vždyť Tobě nic není nemožného. Ty uvádíš hluboko do

lví jámy, ale zase z ní vyvádíš. V Tobě skládám všecku svou důvěru.“

Pln důvěrnosti sestoupil se skály, šel do lesíčka, ulehl pod nejhustší větve mladých stromů na měkký mech a tichý sen zavřel oči jeho.

Částka pátá.

H l a d.

Bohumír byl živ od skrovné zásobičky chleba a ořechů a čekal každého dne na skále, zda-li se neblíží tomuto ostrovu nějaký koráb nebo rybářská loďka. Div si oči nevykoukal, ale na celém, široším moři nebylo vidět lodi. I bál se velice, že bude musit na ostrově hlady umřít. Nahlíželť ovšem dobře, že musí s malou částčkou potravy dobře hospodařiti, aby s tím tak dlouho co možno vystačil. Kudličkou nadělal po chlebu čárky, aby si naznamenal, mnoho-li každodenně ukrojiti a snísti smí, jen aby utišil největší hlad. Byl to malý krajíček, jež denně snědl, a tvrdý jako kámen. Musil jej u pramínku močiti, aby ho jíst mohl. Ořechy počítal s větší pozorlivostí než lakomec dukáty, a bylo jich velmi málo na každý den k snědku. Za mnoho zlata byl by neprodal ani jediného. Do syta se nikdy nenajedl.

Avšak bylo každého dne mín chleba i oře-

chů a konečně se přiblížil den, na němžto musil strávit poslední sousto chleba, poslední ořech. I ulehnul večer s velikou starostí a následujícího jitra soužil ho hlad tak velice, že měl veliké bolesti a div že neomdlel.

„Ach můj milý Bože,“ vzdychal k Pánu na výsostech „nemohu si to ani pomyslit, že bys mě nechal umřít hladem! Vždyť jsi se posud vždycky laskavě o mne staral! Dals mi na tento ostrov zásobu potravy s sebou, bez níž bych byl už dávno hlady umřel. Teď je chléb stráven i ořechy a Ty zajisté učiníš, abych nabyl jiné potravy. V Tebe důvěřuji, Ty mě neopustíš!“

I hledal po celém ostrově, zdali by nenašel nějakých bylinek a kořenů k jídlu. Poněvadž ale půda nejvíce skalnatá byla, našel velmi málo. Jenom v potůčku rostlo dosti hojně řerichy. Dychtivě jedl zelené lístky i šťavnaté stonečky a trhal opatrně všecky od pramínku až k moři. Avšak řericha nebyla dosti živná, aby hlad jeho utišila, a brzy jí už nebylo. Hlady umdlen usedl na skalině u moře a díval se přes vodu k pevné zemi.

„Ach Bože!“ vzdychnul, „jak mnoho Tvých dobrodiní užil jsem tam, aniž jsem si jich všímal, aniž jsem ti někdy od srdce za to poděkoval. O jak zázračně roste tam chlebiček ze země! Tam stojí úrodné stromoví a sklání k nám těžké větve, plné šťavnatých jablek a sladkých hrušek, abychme je snadněji trhati mohli. Tam tekli pro mne

potokové mléka a medu. Odpust, že jsem Ti za to srdečněji neděkoval! Ach teď teprva poznávám dobrodiní Tvá náležitě, když jich už více nemám!“

Tak rozjímaje pozoroval, že se v čisté vodě mořské několik rybiček s červenými ploutvemi a černýma očičkama vesele prohání.

„Ach,“ pomyslí si, „kdybych je mohl jen chytit, abych traplivý hlad zahnal! Ale síti nemám a rukou to není možno.“

Bylo to zajisté velmi bolestné pro nebohého, hladového Bohumíra, vidět rybičky tak blízko a nemoci jich dosáhnouti, a on jiného způsobu ryby chytati neznal než do síti.

„Milostivý Bože!“ vzdychl zas, „vždyť praví Syn Tvůj, že otec, pakli ho syn o rybu prosí, nedá mu hada. Vnukniž mi, kterak bych těchto rybiček nabyti mohl, abych hlady nezahynul.“

Tu přiletěl ptáček a sedl na větvičku na stromě, jenž stál zrovna u moře a obžrával se ve vodě. Ptáček měl v zobáčku červíčka.

„Dobrý Otče nebeský!“ zvolal Bohumír, „vždyť živíš ptáčka ve vzduchu, jakž nás o tom Syn Tvůj milý upřímně ujišťuje a jakž to sám na své oči vidím. Ach nedej zahynouti mně ubohému chlapci!“

Ptáček mrštil o větev červíčkem, jenž se mu v zobáčku kroutil, aby ho zabil, ale červíček mu vypadl ze zobáčku do vody. Rybičky se hrnuly

houfem k tomu místu, kam červíček padl, jedna ho lapnula a polkla.

„Ai,“ myslil si Bohumír, „kdyby byl takový červík na niti upevněn, a taková rybička ho polkla, tedy bych snad mohl rybičku na té niti z vody vytáhnout.“

Vedle něho ležel slaměný klobouk. Chlapec roztřepil pentli okolo klobouku ovinutou a sesoukal z toho třepení dlouhý provázek. Pak hledal žízalu, přivázal ji na šňůrku a pustil ji do vody. Ale tak blízko nechtěli rybičky přicházet. Přivázal tedy nit na svou hůl a pak pustil červa do vody. Hned ho chytila rybička a polkla, ale Bohumír vytáhl prázdnou šňůrku z vody.

„Tak to nepůjde,“ pravil Bohumír, „na šňůrce měl by být háček, aby na něm zůstala rybička viset.“

I vzal jeden dosti silný špendlík, jimiž byla pentle na klobouku přišpendlena, ohnul ho v háček, přivázal šňůrku za hlavičku, nastrčil na háček žízalu a pustil ho do vody. Hned připlouly rybičky a jedna polkla červíčka. Bohumír vytrhnul kvapně háček a — o jaká to radost! — stříbrolesklá rybička mrskala se na něm. I smeknul ji chlapec, navlíknul nového červíka na háček a opakoval to častěji. Vždycky se to ovšem nepodařilo, avšak za malou chvíli měl předce až půl tuctu rybiček. Kdož byl šťastnější nad Bohumíra! Mezi věcmi na lodičce byl také kámen, troud a křesadlo, I nasbíral suchého kmení, a rozdělal oheň, aby si na něm upekl rybičky. Po dlouhém hladu mohl

se zas jednou nasytit, i modlil se za to na kolennou k Pánu Bohu.

Od toho času chodil každého dne chytat ryby. Se skály viděl také mnoho velkých ryb v moři plavat, a po menších rybičkách se honit.

„Ach,“ zvolal při tom, „kdybych mohl takovou rybu chytit, toť bych měl dost na několik dní!“

Dobře pochopoval, že se nedá taková ryba slaboučkým nástrojem, špendlíkem chytit. I přemýšlel sem tam, jakby si pomohl k silnějšímu háčku. Tu mu napadlo, že musí vězet v prknách stroskotané lodičky několik hřebíků. I běžel tam a vytáhl z prkna silný hřebík, brousil a špičatěl ho dlouho na kamenu a udělal z něho hák. Pak vytřepil ze lněného šátku na krku nítě a sesoukal z nich silnou šňůru, přivázal na ni hák, nastrčil na něj malou leklou rybičku a tak se mu podařilo chytat i velké ryby. Z toho se velice radoval.

Brzy však pozoroval chlapec, že se jeho nálezu ještě mnoho nedostává. Častěji vytáhl na šňůře rybu už hezky vysoko, ryba sebou mrskla, vysmekla se a spadla zas do vody. Bohumír dlouho přemýšlel, odkud to pochází, a jak by se tomu dalo pomoci. Již od dětinství byl velmi dychtivý, aby mnoho zvěděl a dával na všecko dobrý pozor. I napadlo mu, že viděl u jednoho myslivce několik šipek, jimiž se tehdá střílelo, a že se tenkrát myslivce ptal, nač

jsou ty ozuby na šipkách. Myslivec mu pověděl, že ozuby k tomu slouží, aby zůstala šipka v ráně vězet a nevypadla.

Bohumír se teď pokusil, udělat z jednoho velmi silného hřebíku hák s ozubem. Dvě sekerky a nůž musily mu při tom sloužit za kladivo, kovadlinu a dlátko. S velikou prací a namáháním zhotovil konečně hák, jenž byl opatřen aspoň jedním ozubem. I chytal na ten hák ryby a málo kdy stávalo se teď, že chycená ryba zas do vody padla, z čehož měl velkou radost.

Předce však bylo na jeho nálezu ještě pořád něco k opravování. Malému rybáři bylo velmi obtížno, držet hůl vždy v stejné výšce a bystře pozor dávat, jestli bere ryba, aby ji dost rychle vytrhnout mohl. Tu se zapletl jednou do šňůry kmínek na vodě plující. Bohumír pozoroval, že teď hůl tak opatrně v stejné výšce držet nemusí, neboť když i šňůře povolil, tedy nedala větvička háku potopit se až na dno. Také brzo pozoroval, že to větvička okamžitě okazuje, když ryba za háček potahuje, aby léčku pohltila, a tak mohl rybu právě v příhodném okamžiku vytahnout.

I přivázal místo větvičky na šňůru kousek dřeva a tu bylo chytání ryb dobrému tomu hochovi velice usnadněno, i považoval svůj nález za dokonalý. Domníval se, že je to něco nového, nevěděltě, že to bylo už v nejstarších časech známo, a že se takovému lovení ryb říká „chytání na udici.“ Avšak učinil on též nález ten a těšilo ho

to nevýslovně. I vzdával díky Pánu Bohu, kterýž dal člověku rozum, aby vymýšlel užitečné věci.“

Ještě jednou však měl Bohumír velkou nouzi a musil několik dní trpět krutý hlad. Moře bylo tak bouřlivé, že nemohl chytat ryb. Vlny byly s takovým vzteklým burácením vzhůru o skály, že se ani neopovážil ku břehu se přiblížiti. I přemýšlel, kterak by se budoucně před nedůstatkem potravy ubezpečil a napadlo mu, aby si udělal sádka na ryby. Nedaleko potůčku byla dosti obšírná jáma ve skále. Do té svedl potůček a ona se brzy naplnila čistou vodou. V té jámě držival si chycené ryby a měl jich vždycky důstatek.

Teď bylo po starosti o potravu. „O jak rád jsem,“ pravil jednou, „že se nemusím již obávati smrti hladem! Jak vroucí díky vzdávám Ti za to, Bože můj! Teď vydržím rád na svém ostrově, dokud to bude svatá vůle Tvá. Až bude čas, však ty mě z toho zajetí vysvobodíš!“

Částka šestá.

Jeskyně ve skále.

Poněvadž netrápil Bohumíra už hlad a starost o potravu, tedy se v srdci jeho mocněji

ozývala touha po rodičích, bratrech a sestrách. Denně, ba každou hodinu vyhlížel na všechny strany světa, zdali se nedává vidět nějaká loď.

Jednoho jitra, když zase na skálu vystoupil, spatřil náhle velký koráb. Byl sotva míli vzdálen a rozepnuté plachty byly červenavě osvětleny zlatými paprsky ranního slunce. Radostí zachvěl se po celém těle dobrý Bohumírek. Bázní a naději trásl se a hleděl upřeným okem na koráb, kterýž jak se podobalo, zrovna k ostrovu ploul. Pořád se víc přibližoval. I běžel chlapec honem pro dlouhou tyčku smrkovou, kterou měl už dávno přichystanou; přivázal na špičku červený kapesní šátek a vlál pak, stoje na vrcholu skály, touto červenou korouhví na vše strany, aby dal korábu znamení. Avšak nežli se koráb tak dalece přiblížil, aby mohl toto znamení uhlídati, změnil svůj běh, a ploul u velké vzdálenosti mimo ostrov. Bohumír díval se za korábem, až zmizel zraku jeho na hranicích oblohy, kde moře s nebesy splývalo. Potom klesnul na skálu bez potěchy, pln truchlivosti!

Dlouho žalostně plakal. Teď však mu napadlo, co řekl jednou otec jeho, když se mu zmařila naděje:

„V neštěstí zdá se nám často pomoc Boží být na blízku a zase zmizí. Proto však nesmíme srdcem klesati. To bývá jenom zkoušení, jímž nás chce Bůh utvrditi v důvěře v Něho a v trpělivosti, aby nám pak tím slavněji pomohl. Ano,

kdyby nás i v bídě naší zahynouti nechal, tedy nesmíme předce klesati u víře v Jeho moudrost a lásku otcovskou. Jestliť všecko pro naše spasení, cokoliv Bůh na nás posílá, a kdyby i nebylo v tomto životě, tedy bude zajisté na onom světě.“

Těmito slovy otcovskými potěšil se Bohumír a nabyl opět srdce.

Předce však se nespustil naděje, že se přiblíží snad ještě jiný koráb k ostrovu a vezme ho s sebou. Avšak bylo teď počasí vždy chladnější. Poslední dny podzimku přiblížily se a s nimi dostavily se velké deště, pršeloť dnem i nocí bez přestání. Husté větve, pod nimiž Bohumír posud spával, neposkytovaly mu již ochrany. Leželť tam jako pod okapem a země byla všude tak promoklá, že nebylo možno v lesíčku již ani suchého místečka naleznouti.

Dlouhý déšť ovšem také přestal, avšak zima se pořád přibližovala. Studené větry vály a lesíček nebyl dost hustý, aby je zadržoval. Nebohému Bohumírovi bývalo v noci tak tuze chladno, že se zimou celý třásl.

„Ach můj milý Bože,“ pravil jednou ráno celý zkřehlý, „jak pak se mi teprva povede, až bude docela zima! Budu-li v lesíčku na zmrzlé zemi musit spávati, to zajisté zmrznu. Dej, o Bože můj, abych našel místečko, kde bych byl bezpečěn před mrazem a mokrem.“

I povstal, aby hledal takové místečko. Mezi nejvyšší skalou na ostrově, na kterou Bohumír

denně vystupoval a mezi vedlejší skalou, která byla skoro též tak vysoká, leželo malé, zelené údolíčko. Častěji díval se na ně s potěšením Bohumír s vrchole skály, ale nadarmo hledal k němu nějakého přístupu. Nebyloť možno slézt do něho s některé skály, mezi nimaž leželo, bylyť příliš příkré. I zkusil tedy ještě jednou, vypátrati tam nějakou jinou cestu. Konečně spatřil jenom několik set kroků od pramenu malou skalinu, která byla shora jako ve dvě rozštípená. I vylezl až k té rozpuklině a dostal se skrz ni šťastně do úzkého údolí.

V jedné skalině spatřil tam jeskyni s úzkým vchodem, před kterým stály dva stromy. I vešel do klenutí, dosti obšírného, a zvolal pln radosti:

„Tato jeskyně je jako by pro mě udělána. Zde se mohu snadně ukryti před deštěm a chladnými větry. Tyť se předce o všechno staráš, milý Otče nebeský! Co zde jsem, zásobils mne potravou; nechals mě naleznouti pramen, abych žízeň uhasiti mohl, a teď jsi mi opatřil ještě bezpečný příbytek na zimu. Jakkoli mě těžce navštěvuješ, předce nacházím i v tomto navštívení Tvoji laskavou péči otcovskou. Ani Ti nemohu za to dost poděkovati!“

Bohumír se teď přičinil, aby si hojně mechu nahrabal a na slunci usušil. Neboť jakkoli noci studené byly, svítlo předce sluníčko za dne velmi teple. Sušený mech nanosil do jeskyně a

v tomto novém příbytku spal hned první noci velmi dobře na měkkém lužku mechovém.

I zařídil si teď své poustevnické hospodářství tak dobře jak jen mohl. Sem přinesl džbán, hrnec a mísu a cokoli jiného ještě měl. Především pomyslí na blízkou zimu. Všecko dříví, co byl již zporážel a naštípal, narovnal podle skalní stěny a ještě více k tomu naštípal. Zkusil zatopiti v jeskyni, ale kouřem byl by se bez mála udusil. I přemýšlel o tom, aby opatřil vchod do jeskyně aspoň před studenými větry. Z větví a proutků vrbových upletl si jakés takés dvéře. Dva sloupky smrkové, které hned u vchodu do jeskyně v zem zarazil, sloužily za věřeje. Místo železných spon uvinul houžve z ohebných větvíček smrkových, zavěsil do nich lehké dvéře, kteréž se snadně otvírati a zavíratí daly. Všecky skuliny v pletených dveřích zacpal mechem. Jen malé okénko nechal v nich, aby skrze ně bylo viděti světlost denní. Teď mu bylo v noci dosti teplo v jeskyni. Za ohniště zvolil si suché místo pod vysedlou skalinou v jednom koutu údolíčka. Zde udržoval žhavé uhlí vždycky v popeli, aby rozdělal pomocí suchých větvíček, kdykoli toho potřeboval, veselý oheň, u něhož nejenom ryby péci nebo v hrnci vařiti, nýbrž také ohřívati se mohl — chtělť jenom v nouzi křesadlem a kamenem rozkřísnouti. Těch několik sirek, co měl, šetřil jako zlato, ani za tisíc zlatých byl by jedinké neprodal.

„V skutku,“ pravil jednou, „za velký kus zlata nedal bych tu trošinku síry, která lpí na té nitce a je sotva zvící ječného zrníčka. Neboť kdybych byl neměl sirek, byl bych musil jíst ryby syrové, ba snad bych byl musil na tomto ostrově dokonce ještě zmrznout. Též tak užitečný byl mi kámen a křesadlo. Všude jsme obsypáni dobrodiními Božími, kteráž v šťastných dobách ani za taková neuznáváme.“

Zima se konečně také dostavila, tam však nebyla nikdy tak mrazivá jako v naší zemi. Když vyšel Bohumír jednou ráno z jeskyně, ležel na zemi sníh, jenž byl v noci napadal. Podruhé visela na skalinách a stromech šedá jínovatka. Teď přicházelo nebohému Bohumírovi velmi dobře vhod, že se mohl u dobročinného ohně ohřát, a děkoval za to dobrodiní velmi srdečně Pánu Bohu.

Když tak v dlouhých zimních večerech samotěn u planoucího ohně sedával, kouř se k hvězdnatému nebi valil a skály i stromy jínovatkou obsypané v lesku ohně se třpytily, ale chladně a bez citu vedle něho stály; tuť toužíval ovšem velmi srdečně po otcovském krbu. Se slzami v očích rozpomínal se, jak býval tam u milých rodičů s bratry a sestrami jindy tak vesel, kterak otec při pletení košíků malé příběhy vypravoval, sestry u přeslice seděly konopě předouce, bratři otci pomáhali, laskavá matka sítě pletla a velmi často ořechy i pečená jablka rozdávala.

„Prst u ruky dal bych za to,“ pravil častěji, „kdybych tam mohl být jen hodinu!“

Přes zimu vykonal Bohumír ještě mnoho prací. S velikým přičiněním udělal si stoleček a lavici z prken stroskotané lodičky, postavil obě ku skále a udělal nad tím stříšku z prkének, aby mohl i když prší před tmavou jeskyní v s uchu sedět, šňůry k udicím soukat, udice z hřebíků dělat, špičky jejich ostřit, ozuby na nich vybrušovat, ryby kuchat a jiné práce vykonávat, aneb také jídla požívat. Zelené místečko před jeskyní urovnal a sebral neb odválel kamení tam ležící. Cestičku k pramenu udělal schodnější a na několika příkřejších a nebezpečných místech vytesal malé stupníčky.

Konečně se přiblížilo zas jaro. Rackové a podobní ptáci dělali hnízda v rákosí na břehu a někteří kladli vejce do důlků na skalách. I podařilo se chlapci vybrati, z hnízd jejich zde onde několik vajec. Vejce mu pak byly vzácným, svátečním pokrmem, protože nejen dobře chutnaly, nýbrž jej také na velkonoc a pomlásku pamatovaly, kteráž v tento čas připadala; bylyť zelenavé, žlutavé a modravé barvy. Z řeřichy a útlých lupínků smetanky udělal si salát a kořínky těchto bylin mu též chutnaly. Sůl mořská, kterouž na skalnatých březích sbíral, přišla mu velice vhod, aby si pečené ryby a na tvrdo vařená vejce posolil. Tato prostá strava šla mu také výborně k duhu, rostl náležitě a byl vždy silnější.

„O jak málo potřebuje člověk,“ říkal častěji, „aby zachoval život a byl při tom zdrav!“

V oněch dobách, kde ryb nechytal, nevařil, dříví neštípal a podobných prací nekonal, trávil čas tím, že vybíral perly z mušlí, které moře časem na břeh vyvrhovalo. Ješto sem nikdo nepřicházel, aby je sbíral, tedy jich našel velmi mnoho a některé z nich byly neobyčejně krásné. Také sbíral po skalínách ve vodě korále, tam kde bylo moře mělké.

Ze sítin pletl malinké truhličky s víčkami dobře zaléhajícími a ukládal v nich perly a korály.

„Doufám,“ řekl jednou, „že dopustí Pán Bůh, abych ještě jedenkrát spatřil tvář svých milých rodičů. Pak jim přinesu domů předce malý poklad, budou si pak moci zjednat v nastávajícím stáří mnohé pohodlíčko i posilnění, a bratry i sestry mé budou moci někdy dobře opatřiti. Ach, dobří ti rodičové učinili na mně tolik, a já jim toho nemohu oplatiti! Jak rád bych jim pomohl v jejich práci, jsa teď dosti velký a silný, kdybych od nich nebyl tak daleko odlaučen! Avšak, co zde perly a korály pro ně sbírám, jsem jim snad právě tím předce prospěšný a pracuju pro ně. A pro dítě, které není zúplna prosto dětinského citu, není příjemnějšího zaměstnání, nežli pracovati pro milované rodiče.“

Částka sedmá.

Přítel v samotě.

Na své skále byl Bohumír tak spokojen a dobré mysli, jak to jen může být u chlapce čiprného a veselého v nejhlubší samotě. Ustavičně se zaměstnával, a tak neměl nikdy dlouhé chvíle. Jenom když ho deštivý čas nutil sedět pod prkenou střechou, anebo když musil pro bouři, zimu a mráz dokonce v jeskyni se zavřít, vzdychával častěji :

„Ach to je velmi bolestné, nikoho nemíti, s nímž bychme mohli promluvit! O jak šťastný byl jsem, dokud jsem ještě doma přebýval u milých rodičů!“

Skoro celý den myslil jenom na ně a v noci se mu zdávalo o nich. Jednou viděl zase otce svého velmi jasně ve snu, on se na něj díval s přívětivým usmíváním, nazýval jej svým milým Bohumírem, nevýslovně laskavě volal ho k sobě a vztahoval proti němu rozevřenou náruč.

Bohumír se probudil a vida se v jeskyni samojediným, dal se do srdečného pláče, tak že mu jasné slze po tváři hojně kanuly.

„O můj dobrý tatínek!“ vzdychnul chlapec, „jak rád měl mě, dokud jsem byl u něho! Jak přívětivě mluvíval se mnou a jak mnoho dobrého

prokazoval mi! Jak smutno je to, že jsem teď tak daleko vzdálen od něho a že nemohu již patřiti v tvář jeho a také on mě již nevidí! Ach, on ani neví, že jsem ještě živ!“

„Avšak!“ zvolal chlapec důvěrně, dívaje se nábožně k nebesům, „vždyť mám ještě jiného otce, Tebe nejdobrotivější Otče v nebesích! Nemohu na Tebe ovšem teď patřiti, též tak jako nemohu viděti v tvář otce svého na zemi, vím však předce, že jsi tam nahoře v nebesích, ano že jsi při mně i zde na zemi! Ty mě miluješ neskončeně více, než mě milovati může otec můj na zemi. Ty mě vidíš a víš všecky mé myšlénky. Otec můj na zemi neslyší mě, i nemohu k němu mluvit; Ty však slyšíš každé slovo mé a v každém okamžení mohu s tebou mluvit. Ty nemluvíš ke mně ovšem tak, jako lidé s lidmi mluvívají, vnukáš mi však dobré myšlénky a posýláš radost a potěšení v srdce mé. Ty mě necháváš poznávati lásku svou dobrými dary a otcovským navštívením. O jak laskavě pečoval jsi o mne už zde na tomto ostrově! A zajisté přivedl jsi mě sem jenom z nejmoudřejších, nejhlavnějších ohledů! Jak šťasten jsem, že Tě poznávám! Jak nešťastný a trestu hodný byl bych, kdybych na Tebe někdy zapomenout mohl! Tak jako se zde na pusté skále vždycky rozpomínám na otce svého na zemi, tak budu vždycky i na Tebe pamatovati, nejsvětější Otče nebeský. O jak šťastný je člověk, jenž Tebe poznává, Tebe miluje, v Tebe důvěru

svou skládá. Nikde není samotén, všude je s ním Přítel, k němuž se může obrátit ve vší bídě. U Tebe, nejmilejší Otče nebeský, nacházím vždycky nejbezpečnější útočiště, jedinou potěchu, nejlepší pomoc! A tak jakož doufám, že tvář otce svého zde na zemi ještě jednou spatřím, tak se též přiblíží ono blažené okamžení, kde Tobě tváří v tvář patřiti budu!“

S velikou nábožností modlíval se Bohumír denně modlitbu ranní i večerní; též tak modlil se vždycky před prostým pojetím i po něm. Za každý dar děkoval Pánu Bohu. Poněvadž nebyl v osamělosti své ničím vytrhován, a jen málo předmětů vůkol sebe spatřoval, tedy je pozoroval s tím větší pozorností a učil se Boha vždy lépe poznávati z Jeho skutků.

Často vystupoval na nejvyšší skálu, aby viděl slunce vycházet. Když se pak moře i nebesa vždy více červenaly, když mráčkové hořeti se zdály a konečně slunce jako velká, ohnivá koule vystupovalo, tedy naplnila nábožnost a velebení Boha celé jeho srdce. I padnul na kolena a klaněl i kořil se Tomu, jenž toto zázračné dílo učinil. Kdyby byl někdo nábožného chlapce vymalovat mohl, jak tam klečí na skále s sepiatýma rukama a vycházející zlaté slunce tvář jeho osvětluje, toťby byl býval zajisté krásný obraz! Také večerní modlitbu modlíval se nejraději, dívaje se na zapadající slunce.

„Tys to, Otče nebeský,“ říkal pak, „jenž ne-

cháváš slunce vycházeti a zapadati, aby svítilo lidem, dětem Tvým, a aby dávalo všemu stvoření, všemu co žije, zelená se a květe, teplo, vzrůst a zdar.“

I na jemný, přívětivý měsíček díval se často s nábožnou radostí a velice se těšival z toho, že ho tak pravidelně přibývá i ubývá, čehož si dříve nikdy tak dobře byl nepovšimnul.

„O jak laskavý a dobrotivý musí Ten býti,“ řekl pak, „jenž nechává člověku měsíček tak mile a příjemně svítit po skončené krušné práci denní.“

Když nesvítíl měsíc, radoval se Bohumír za jasných nocí vždycky velice z nesčíslných třpytivých hvězdiček. Často vylézal na svou skálu, aby shlédnul celou oblohu nebeskou. Teprva teď, když se na to bedlivěji díval, spozoroval, že některé hvězdičky vycházejí a zapadají a též tak dlouhou cestu na nebi vykonávají jako slunce; že však jiné hvězdy na nebi jenom dokola obíhají, aniž kdy zapadají, ba že se zdá, jakoby se celá obloha nebeská točila okolo jediné hvězdy, která se nikdy s místa nehýbá. Také shledal, že vycházejí hvězdy každého dne o něco dříve, že od měsíce k měsíci vždy nové hvězdy se okazují, které dříve ještě neviděl, jiné že se ztrácejí, a teprva za rok že se opět objevují.

Též i to pozoroval, ačkoli ještě nikdy nic neslyšel o stálicích a oběžnicích čili planetách, že skoro všechny hvězdy vždy stejně daleko od sebe vzdáleny jsou a v pevném postavení k sobě trvají,

a jenom několik hvězdiček že zvláštní cestou po nebi běží a vedle jiných se pohybuje; že nejkrásnější a nejjasnější hvězda jenom na východním nebo západním nebi se okazuje a někdy tak jasně svítí, že skály a stromy stín metají. Z toho všeho radoval se velice. Ano, když byla krásná, hvězdnatá noc, a to zvláště v zimě, kdež právě nejkrásnější hvězdy na nebi stojí, tedy cítil vždycky posvátnou bázeň a úctu, kdykoli patřil na skvělou oblohu plnou jasnosti a záře.

„Zajisté je to pravda,“ volal pak, „nebesa a země vypravují slávu Páně a obloha zvěstuje skutky rukou Jeho!“

Avšak i skutkové Boží na zemi, co jich bylo vidět na neurodné skále a v moři, vzbuzovali nábožné myšlenky v Bohumírovi a ponoukaly ho k pobožnosti.

„Tak jako jsou tam nahoře ta modrá nebesa hvězdičkami okrášlena,“ pravil jednoho dne na jaře, „tak je ozdoben zelený trávníček zde před mou jeskyní krásnými, zlatožlutými květinami, jichžto útlé lupínky jako paprsky rozšířeny jsou.“

Za dětinství dělával s jinými dítkami řetízky ze stonečků takových kyticí, a foukával s dětskou veselostí na chmýrovité koule těchto květin, které povstávají po odkvětení, a míval vždycky radost, když vlnité chmýří ve vzduchu lítalo. Teď ale díval se na chmýří zcela jinak!

„I v těchto nepatrných bylinách, jichž si málo kdo všímá,“ pravil jednou, „objevuje se do-

brota i moudrost Páně! Hle, každé to chmýříčko má dole semínko, každé semínko je takřka loďčka s veslem, a množství takových semínek ploulo sem na ostrov skrz povětrí přes moře. A poněvadž vítr tato semínka tak snadně zanáší, tedy se stává, že i tam nahore na stěnách skalních takové byliny rostou. A tak bylo dlouho před tím, než jsem přišel sem, skoro všude naseto květin, jichžto nař a kořínky potravu mně poskytují.“

Smrkové, jediní to stromové, jenž byli na ostrově, byli mu velmi milí.

„Kdyby mi nedávaly smrky dříví, vypadalo by to velmi špatně s mou kuchyní, a sotva bych v zimě vydržel.“

I prohlížel velmi pozorně lesknavě hnědé šišky smrkové se šupinami úhledně srovnanými, s nimiž si jindy hrával jako malý chlapeček. Šupiny odlupoval opatrně kudlou a našel, že ležela pod každou šupinou dvě okřídlená semínka.

„I tato semínka,“ pravil, „přinesl sem vítr s pevné země. Smrky, zde v údolíčku a ve skalních puklinách rostoucí, byly tak nasety jako žluté květinky. Jakž by bylo mohlo jinak semínko přijíti tam na vysoké skaliny! Však jsou i kořeny těch stromů právě k tomu jakoby utvořeny, aby se držely na tvrdých skalinách. Místama vinou se daleko, a jakoby měly rozum lezou všude po hladkém kamení, až naleznou puklinu nebo šterbinu, do níž se mohou zapustiti. Pně smrků

rostou rovně a štíhle jako svíčky a jsou tak ohebné, že se ve větru a bouřce jen sem tam klátí a nelámou se tak snadně. Zrovna tak se to nachází, jak toho bylo potřeba, aby se udržely v té výšce. Větve jejich zelenají se i v zimě, a poskytují mnohému ptáčátku ochranu, když všecko ostatní stromoví holé jest. Také je na smrky vždy krásná podívaná, nechť jsou mladé a čerstvou zelení okrášleny, anebo nechť jsou to již dospělí stromové, vzhůru k nebesům se vypínající. Když se dívám k nebi skrze tmavozelené větve smrkové před svou jeskyní, tedy se mi zdá, že je obloha ještě jednou tak modrá, a měsíc mi svítí ještě jednou tak jasně.“

Z té příčiny ušetřil také Bohumír těch dvou stromů před jeskyní a chodil si jinam pro dříví.

I útloučký zelený mech, jehož si Bohumír jindy ani nevšímal, prohlížel teď s velkou pozorností.

„Jak výborně zařídil Bůh všecko,“ pravil při tom, „i nejnepatrnější keříček mechový je zá-
zrak moudrosti a dobroty Jeho. Stoneček mechový podobá se malinkému stromečku smrkovému; a jak útlounce utkány zdají se být malinké mechové lupínky, držím-li je proti světlu! Všecky tkaniny, zhotovené lidskou rukou, jsou proti tomu hrubé a neúhledné.“ Na to si povšimnul malinkých tobolek mechových, v nichžto se nacházejí drobouninká zrníčka jako semínka. „Jak útlounké jsou ty malé kalíšky!“ zvolal, „a každý má ještě víčko,

jako čepičku. A zrníčka jsou tak drobnoučká, jako nejútlejší prášek. Uzrajou-li zrníčka, odpadne víčko a vítr roztrousí ten prášek daleko široko. A tak jen bylo to možno, že se mech tak hojně všude rozsil. I na nejtvrdší skále nachází pak potravu a pokrývá ji líbeznou zelení. Měkkoučký mech dává ptáčátku, jež tamto zpívá, hnízdečko a mně lůžko. Jaké nescíslné množství mechových vlákenek bylo k tomu potřeba, abych si ustlal měkké lůžko! Kdyby nebylo tak hojně mechu, toť bych byl věru musil na holé skále hodně tvrdě líhat, a jeskyni bych nemohl také tak dobře opatřiti před zimou. Ach milý Bože, všecko, od vysoké smrčiny až k nejnižšímu mešičku, od slunce až k zrníčku semínkovému v mechu — všecko zvěstuje moc Tvou. Celá země je plna slávy Tvé. Nebesa i země jsou jediný chrám velebnosti Tvojí. Srdce mé však budiž oltářem Tobě zasvěceným!“

Ačkoli Bohumír nebesa a zemi za chrám Boží považoval, tedy ho to předce velmi kormoutilo, že nemohl choditi do kostela.

„Nějaké křesťanské znamení k nábožnému rozpomenutí měl bych zde předce mít,“ pravil jednou, „taková znamení mohou nás lidi snadně pohnouti k pobožnosti.“

I vyhledal si štíhlý smrček, jehožto hnědá kůra byla obrostlá útlou žlutou a bílou řasou; sekerkou přefal ho na dvě, na jeden delší a jeden kratší kousek. Z těch kousků udělal kříž a posta-

vil ho na pěkné, mechem zeleně porostlé skalině nedaleko své jeskyně.

„Kříž,“ pravil, „toto svaté znamení našeho vykoupení je tak prosté, že je všude snadno udělati můžeme a předce nás pamatuje tak krásně na Vykupitele našeho, jenž umřel za nás na kříži!“ Jiné kříže ozdobují se zlatem a drahým kamením, avšak i tato prosfoučká okrasa řasová nevyhlíží zle a je přiměřena obydlí chudého poustevníka.“

Před touto skalinou s křížem, kterou nazval svým oltářem, modlíval se častěji ráno a večer. Za klekátko měl ploský kámen, jež ku skalině byl přivalil.

Rodičové naučili ho doma několika krátkým ale krásným modlitbičkám. Těšily ho velice, že si je dobře pamatoval i modlil se je každého dne. Dobře nahlížel, že ty modlitbičky dobré myšlenky v něm vzbuzovaly a sloužily mu jako křídla, na nichž srdce své k nebi pozdvihoval.

„Ovšem,“ pravil jednou, „když Bůh někomu velké dobrodiní prokázal, anebo když se člověk nachází u velké nouzi, tu nepotřebuje uměti nazpaměť modlitbičky. Nouze a srdce pohnuté učí nás pak modlit; předce však je mnoho hodin, kde nás netísní obzvláštní nouze a také nemáme zvláštních radostí. Tenkrát nám bývají takové modlitbičky vhod. Tyto malé modlitbičky, které umím zpaměti, jsou modlitební knížka, kterou mi

drazí rodičové moji na cestu života dali; knížku tu mám vždycky s sebou a nemohu ji ztratit.“

Rodičové jeho naučili ho také několika průpovídkám z písma svatého nazpamět. I tyto průpovídky, zvláště však výpovědi Kristovy opakoval každodenně, aby je nezapomněl, nemaje knížky, v kteréž by se jich dočetl. Přemýšlel o těch průpovídkách a nacházel v nich potěchy a nábožného ducha.

„Tyto krásné průpovídky,“ pravil „jsou jako pokladnička, plna drahých kamenů, které mi nikdo nemůže odejmout, kteréž mi velkou radost působí a nesmírnou cenu pro mne mají.“

Ve své osamělosti rozpomínal se Bohumír častěji na sv. Jana na poušti. „Byla to zajisté vůle Boží,“ myslil sobě, „že svatý Jan, kterýž se měl svatým státi a mnoho dobrého mezi lidmi působiti, mládenecká léta na poušti strávit musil. Samota musí tedy míti také své dobré. Tedy i mne Bůh nepřivedl sem bez příčiny!“

A v skutku bylo osamělé živobytí pro dobrého chlapce velmi spasitelné. Na tiché poušti dospěl v mládence velmi nábožného a dobrého.

Částka osmá.

Nové nesnáze a utrpení.

Posud byl Bohumír na svém ostrově vždycky úplně zdrav; jednoho dne však zarazil si kus ostré skořápky mušlí hluboko do paty. Prošlapalť dávno již střevíce na kamenitých cestách a nemohl jich už potřebovat. Rána se zanítla a bolela velmi. I dostal horečku a nemohl povstati s lůžka. Nesmírného dalo mu to namáhání o holi jít ku pramenu a přinest si džbán vody, aby palčivou žízeň uhasil. Byl rád, že neměl hladu, nebyloť by mu skoro bývalo ani možno, dojíti k rybné jámě pro rybu a přistrojiti ji. Neměl ani hadříčku, aby si zavázal ránu. Nebohý chlapec byl věru politování hoden.

Když ležel tak u veliké bolesti, celý rozpálený, beze vší pomoci na mechovém lůžku v tmavé jeskyni, tu se častěji než kdy jindy s větší truchlivostí rozpomínal na otcovský dům.

„Ach,“ zvolal smutně, „když mi doma něco bylo, jak laskavě starávali se o mne rodičové! Tatínek sám chodíval pro lékaře. Maminka mě přívětivě těšila a dávala mi léky, přinášela mi polívku, stlávala mi a přikrývala mě. Bratři a sestry měli se mnou útrpnost a hleděli mě jen potěšiti a všemožné ochotnosti mi prokazovati.

Všickni se modlili za mne! Zde však jsem samotinký, opuštěn ode vší lidské pomoci! Ach, strašlivé by to bylo, kdybych zde musil samotén a opuštěn umřít!“

Horoucně plakal, sepíal ruce a modlil se: „O předobry, nejmilejší Otče nebeský, Ty má jediná utěcho! Nechť jsem opuštěn i od celého světa, Ty mne předce neopustíš! Ach ustrň se nade mnou! Tys mi až posud vždycky pomohl, pomoz mi také teď. O, dej abych se zas uzdravil! Nedopouštěj, abych zde zemřel na tom pustém ostrově; a doved' mne zas k milovaným rodičům!“

Teď nahlížel více než kdy jindy, že nebyval k svým dobrým rodičům tak vděčný a poslušný, jak by byl měl býti. „Ach můj milý Bože,“ vzdychnul při té myšlénce, „snad jsi mne též i proto přivedl na ten ostrov, abych tyto své chyby poznal a se polepšil. Ach, odpusť mi nejmilejší Otče! Slibuji Ti, necháš-li mě k mým rodičům někdy se zas navrátiti, že budu k nim zajisté pln lásky a vděčnosti, a budu je poslouchati s nejochotnějším srdcem.“

Se zarmoucenou myslí vzpomínal si na to, že se k bratrům a sestrám často nepřívětivě choval, že se s nimi vadil a hubováním je zarmucoval. „Ach jak toho teď lituji“, vzdychnul, „odpusť mi to, nejdobrotivější Otče nebeský a uveď mne k nim zase. O zajisté, zajisté pak se přičiním,

abych se s nimi co nejlépe snášel a abych jim byl nejlaskavějším bratrem!“

„Ach!“ zvolal častěji, „neuměl jsem si vážit toho štěstí, že mám tak laskavé rodiče a tak dobré bratry a sestry, dokud jsem byl ještě doma u nich! Štěstí to rušil jsem často tvrdohlavostí a nepředložeností! Dej, o nejlaskavější Otče nebeský, abych ještě jednou spatřil rodiče, bratry a sestry, bych je za odpuštění prosil, lepším chováním radost jim dělal, a se jim odsloužil za tolik dobrého, co mi prokázali!“

Tím způsobem modlíval se Bohumír častěji ve své nemoci a Bůh mu zas pomohl. Rána jeho počala se pomalu hojit, horečka se ztrácela a přestala konečně docela. Když zase ponejprv z jeskyně vyšel, prost a bez hole, děkoval Pánu Bohu na kolenou, že mu zdraví zas navrátil. Nová důvěra v Boha pronikla srdce jeho.

„Nejdobrotivější Otče nebeský!“ pravil pln dobré mysli, „jedno přání mé jsi vyplnil a opět jsi mne uzdravil; teď jsem pln radostné naděje, že i druhé přání mé vyplníš, a mě někdy k mým milým rodičům přivedeš.“

Když se zas pozdravil, dbal Bohumír nejprvé o to, aby si nějaké střevíce zhotovil, by nohu sotva zahojenou zase neporanil. Kudlou a sekerkou udělal z prkénka stroskotané lodičky podešvy, z kůže ze starých střevíců nařezal řemínků a přibíbil je cvočky z těchže střevíců na prkenné podešvy. Tyto nové střevíce, jakýmž se jindy „sandály“

říkalo, podařily se mu tak dobře, jakž to bylo jen možno s jeho nedostatečným nádobím.

Také však měl nových šatů zapotřebí. Staré byly mu již těsné a byly tak obnošeny a roztrhány, že ho před zimou málo chránily. V suchravém počasí bývalo mu někdy tak tuze zima, že jekal zubama a bál se, že se zas rozstůně. Ovšemž obléknul, když mrzlo, otcovu halenu, ta mu však byla dlouhá, ploužila se po zemi a rukávy šly mu též daleko přes prsty a třebať je ohrnoval, překážely mu předce při práci. Halena byla z hnědého, trvanlivého sukna a skoro ještě jako nová. I umínil si, že si z ní udělá dlouhý šat, jenž dosahoval až na zem a tutéž službu dělal jako celý jiný oblek, jakž to byl jednou na jednom poustevníkovi viděl.

„Ale odkud vezmu jehlu, nitě a nůžky?“ namítal sám sobě. Jehlu si vybrousil z hřebíku s ulomenou hlavičkou. Největší práci měl při tom s ouškem, které musil provrtati jiným přiosťřeným hřebíkem. Na štěstí viděl jednou v kovárně, kterak je železo dosti měkké nejen dokud je rozžhavené, nýbrž také nějaký čas potom, a kterak velmi ztvrdne, když se ponoří v studené vodě, dokud je žhavé. I děkoval Bohu, že dal ku prospěchu lidskému železu tyto dvě podivné vlastnosti a vyvedl dosti rádnou jehlu, kteráž se však předce podobala spíše dlouhé jehli, jížto se zašívají balíky zboží do plátna, než k obyčejnému šití. Nitě k šití vytahal si z kusů staré nitěné punčochy,

kterouž byl dávno již nenosil. Místo nůžek vzal kudlu, kterou dříve o hrnec dobře nabrousil.

Teď se dal do práce. Kus haleny u spodu uříznul na prkně a též kus rukávů a jak mohl sešil z toho dlouhou sukni. Na pás vzal provaz, za nějž byla jednou lodička přivázána, a kterýž byl na slunci a na dešti hezky vybělený. Poněvadž byl i slaměný klobouk jeho už vetší a k potřebě se nehodil, tedy zkusil uplesti si ze sítě nový klobouk, a to se mu jakožto mladému košíkáři velmi dobře podařilo. Pak obléknul nový svůj šat a byl zrovna jako poustevník oblečen, v hnědém hábitu s bílou šňůrou okolo pásu, na hlavě s tmavě zeleným kloboukem ze sítě, jehož střechu na obou stranách drobet vyhrnul, a s dlouhou berlou z vrbové větve v ruce.

I šel k moři, podíval se na svůj obraz v čisté a tiché vodě a musil se usmát sám sobě, řka:

„Nuže, teď vypadám zrovna tak, jako poustevník, jenž k nám někdy přicházel, dokud jsem byl doma. Oděv můj je ovšem trochu hrubý a neúhledně dělaný. Avšak je předce tak teplý, jako by byl z nejtenšího sukna co nejuměleji přistřižen a nejkrásněji ušit. V tomto oděvu nacházím velké dobrodiní Boží, a denně budu za ně Pánu Bohu děkovati.“

Mezi tím, co Bohumír na svém obleku pracoval, napadly mu rozličné užitečné věci.

„Nežli jsem přišel sem,“ pravil „nepomyslel jsem nikdy na to, jak dobré to jest, přebývati

mezi mnoho lidmi. Jak mnoho tisíc lidí musí k tomu pomáhat, než je člověk ošacen. Jak mnoho lidských ruk musilo pracovat, nežli mohl na poli růst jenom len, z něhož je předena nit, kterou právě navlékám, anebo sláma, z níž byl upleten můj starý klobouk zde na zemi vedle mne. Nežli rolník pole orati může, musí mít pluh. Železo na pluh musilo být od havířů v horách dobýváno, pak se musilo rozpouštět a v železných hutech kout. Jak mnoho lidí musilo k tomu pracovat, než byly hotovy všechny nástroje pro železné doly, hutě a hamry! Kolář udělal kolečka a řídel pluhu. I k tomu se musilo dříví v lese porážet, k čemuž opět sekery potřebí bylo. A jak mnoho rozličného nádobí železného potřebuje kolář k vrtání a přiřezávání! A to všecko musily zas lidské ruce udělat. Kovář musil kolečka i pluh okovat, k tomu potřeboval výheň, uhlí, měch, kladivo, kleště, kovadlinu. I to všecko mohlo být zhotoveny jenom spojenou pilností mnoha lidí. Nežli koně do pluhu zapřahnout se mohli, bylo potřeba řemení a provazů. Tu měl nejenom sedlák a provazník mnoho práce; nýbrž i nástroje k tomu musily dříve být od mnoha lidí zhotoveny.“

„Všecko to, a mnoho jiného ještě musilo se státi, dřív než sedlák len anebo žito na poli seti mohl. A když je osení už ke žnám uzrálé, pak je potřeba ještě množství díla. Len se musí trhat, odrhovat, máčet, sušit, ohybat, vochlovat

a česat než se konečně nit upřísti může. Žneč musil žito žít, mlatec mlátit, až konečně slaměnář slámu dostal a z ní klobouk uplesti mohl.“

Taktéž přemýšlel Bohumír o tom, jaké množství ruk přičiniti se musilo, aby zpracovalo vlnu na barvené sukno; jak mnoho nástrojů a nádobí, stavů, valch, kotlů barvířských a nesčíslných jiných věcí dříve hotovo být musilo; jak mnoho dělníků, před nimiž zase jiní řemeslníci pracovati musili, potřebí bylo, aby se to všecko zhotovilo, než se konečně nůžky a jehly do rukou vzít mohly, aby se úplný oděv zhotovil.

„Co jen jediná jehla za práci dá,“ řekl Bohumír, „to já mohu povědít. A za malý penízek dostane jich člověk několik, protože pracuje vždycky jeden člověk rukoum druhého. Je to krásné zařízení, že pracuje vždycky několik tisíc lidí pro jednoho člověka, a protož má také každý práci svou ku prospěchu jiných přispívati, aby se zachoval celek. Nejvznešenější nemá pohrdati ani nejmenším, nejnižší nemá záviděti vznešenému. Jeden musí být živ s pomocí jiného a pro jiného. Kdo nepracuje, ať nejí. Tak to zařídil Bůh, aby lidé, kteří sobě vespolek tak tuze potřebni jsou, sebe milovali a se spolu dobře snášeli. O, dobré jest, živu býti v lidské společnosti! Kdo je odloučen od lidí, musí se velice sužovat a mnohého pohodlí oželeť. Navrátím-li se zas mezi lidi, tedy mě zajisté neomrzí pilná práce. Neunavnou pil-

ností přispěju také skrze svou hřívničku k zachování celku.“

„Avšak všecko, co jsem přivezl s sebou z lidské společnosti na tuto skálu, šatstvo, plátno, nitě, železo, jakkoli mi to nevyhnutelně potřebno jest — jak málo je to, takřka nic proti vyučování, kterého jsem nabyt doma ve škole a v kostele.“

„O nejmilejší Bože můj!“ zvolal nábožně, „co bych byl bez vědomosti o Tobě, o Tvém Synu milém, o Jeho učení a zaslíbení? Nejbídnější člověk na zemi! O kýž by to všickni lidé nahlíželi, jaké požehnání, jaká je to blaženost, seznati Tebe Otče náš, a Jehož jsi poslal, Ježíše Krista.“

Částka devátá.

Velké neštěstí.

Když se uzdravil a zase dobrý oblek měl, byl Bohumír na ostrově zase tiše a spokojeně živ. Avšak toužení po milovaných rodičích naplňovalo vždycky srdce jeho a rostlo ještě každým dnem. Pořád ještě vylézal na skálu víc než jednou denně a ohlížel se na všechny strany světa, zdali někde neuvidí nějaký koráb. V skutku spatřil také mnohou loď, zrovna k ostrovu plující, a vždycky mu bilo srdce při tom radostí. Pokaždé však se koráb obrátil daleko od ostrova v jinou

stranu a u veliké vzdálenosti jela mimo ostrov na pravo neb na levo. I nepochyboval o tom Bohumír, že se všechny lodi zúmýsla ostrova vzdalovaly. Proč by se však ostrovu vyhýbaly, to nemohl dlouho pochopiti. Znenáhla dopídl se však předce pravé příčiny.

Daleko široko vúkol ostrova čnělo mnoho úskalí z moře, a ještě více bylo skryto pod vodou, což se mohlo snadno pozorovat z bouření vln, které se na skalínách rozrážely. Aby se o tyto skaliny koráby nestroskotaly, proto se jim plavci ani nepřibližovali.

Když jednoho dne zase loď s nadutými plachtami k ostrovu ploula, náhle však všechny plachty svinuty byly, vesla pracovati počala a loď se na stranu uhnula, zatruchlil nad tím Bohumír velice. Zase však se vzpamatoval a odevzdal se do vůle Boží.

„Bůh to chce mít,“ pravil důvěrně, „abych ještě déle na tomto ostrově zůstal, staň se tedy vůle Jeho. Až se jednou ona hodina přiblíží, kterou ustanovil k mému vysvobození z tohoto vězení, tedy k tomu najde snadně cesty a prostředky. Jemu budiž všechno zůstaveno! On zajisté všechno učiní dobře.“

Bohumír si myslel, že zde bude musit ještě vícekrát zimu předržet a zásoboval se zas dřívím. Mnohý smrček porazil, rozštípal dříví a srovnal je podle stěny skalní blízko u jeskyně. Také nasbíral a snosil množství suchého chrastí k příbytku

svému, aby z něho nadělal při příležitosti malých otypčiček, jimiž mohl snadněji a rychleji oheň rozdělati.

Jednoho dne skácel smrk na vysoké skalině, hezky daleko od jeskyně. Strom se svalil s velkým lomozem do hluboké skalní rozvaliny. Od milého rána pracoval bez ustání, aby z něho nasekal polen. Nemaje pily musil strom sekerkou přetínat, a to mu dalo mnoho práce, při čemž mnohou krůpěj potu prolil. Když bylo už po poledni a začal mít hlad, navázal si hodnou otep dříví, vzal ji na záda a dal se na cestu k příbytku. Avšak jakmile z rozvaliny na skálu vystoupil — o jak se tu uleknul! Zrovna tam, kde jeho jeskyně ležela, viděl mezi skalama vystupovati husté černé kotouče kouře; a dva strašlivě červené plameny, vysoké a veliké jako dvě věže, plannuly k nebesům.

Bohumír byl už slyšel o kopcích, jenž časem oheň soptily. I bál se, že vypuknul podzemský oheň a snadno celý ostrov popleniti může. Shodil tedy se sebe dříví, chvátal s tlukoucím srdcem k svému údolíčku, a náramně uleklý zastavil se u vchodu jeho. Neviděl nic, leč plamen a kouř; praskání a bouchání hořícího dříví div jej neomráčilo. Zatím však se ještě tím potěšil, že nevypuknul oheň ze země, a také si mohl snadno pomyslit, kterak se zňal.

Několik suchých kmínků, které byl na trávníku před jeskyní na hromadu naházel, dostalo

se ohništi v koutě údolíčka příliš blízko. Větrík rozdoutnal oheň pod popelem a přivalil tam několik suchých větviček. Ty hned chytily a zapálily ostatní. A tak se zňala celá hromada chrastí, pak hranice dříví, dvěře u jeskyně, stoleček, lavice i prkenná stříška, která právě teď s velikým hřmotem spadla, když Bohumír přišel. Ba i ty dva velké, staré smrky před jeskyní hořely velkým plamenem, jako dvě nesmírně velké pochodně. To byli právě ti dva plamenové, které již z dále uhlídal.

V prvních okamžicích nepřehlednul Bohumír ještě, jakou nenahraditelnou škodu mu způsobil ten oheň. Dělal si však trpké výčitky, že nebyl opatrnější. Bědoval o své nádobí kuchyňské, o zásobu dříví a dřevěný nábytek.

„Můj Bože!“ zvolal smutně, „stříška spadla, roztloukla mi hrnec a teď už nomohu vařit ryb! I džbán je na kusy roztlučen! Kdykoli budu chtít pít, musím z jeskyně až k pramenu chodit. Nemám už ani stolečku, ani lávky, a protože stříška shořela, nemám suchého místečka, když prší, mimo jeskyni! I dvěře u jeskyně shořely a nemohou mě před zimou chránit.“

Teď však mu teprva napadlo, co bylo pro něj to nejhorší; i sprásknul ruce a volal bědujíc: „O můj milý Bože! Jak velké neštěstí je to pro mě nebohého chlapce! Shořelyť mi všechny šnůry, které mi k chytání ryb tak nevyhnutelně potřebné byly a které jsem tak opatrně pod stříškou věšoval! Co si teď počnu? Všecko plátno, co jsem

měl, roztřepil jsem už v niti a upletl z nich samé šňůry k chytání ryb — čím budu teď lovit? Niti ze sukna, jímž jsem oděn a z koudelného provazu, jímž jsem opásán, nejsou dost silné a nehodí se k tomu. Teď si nevím ani rady ani pomoci! Teď jsem po znovu padl v nebezpečení, umřít hladu! V nemoci hrozil jsem se nejvíc myšlenky: samotný umřít na tomto ostrově, a teď se nacházím zase v též úzkosti. Ach můj Bože, jestli Ty mi nesešleš obzvláštní pomoc, tedy se ještě stane, že zahynu mezi těmito hroznými, pustými skalinami.“

I posel několik kročejů do skalnatého údolíčka; nemohl tam však dlouho vydržet. Země byla rozpálena, vzduch se třásl čmoudem a horkem, rozpuštěná hořící smola kapala jak ohnivé jiskry s hořících stromů a kouř ho div nezadusil.

„Říkáváť se ovšem“, pravil žalostně, „že bývá štěstí z neštěstí! Dívám-li se však na tuto strašlivou spoustu, tedy si nemohu představit, kterak by mohlo povstati štěstí z toho neštěstí, které mě tu potkalo. Nevidím ani konce bídy své!“

Zarmoucen odešel ze svého tichého a jemu tak milého údolíčka; opodál usedl na kámen a prázděn útechy, podepřel tvář na dlaň.

„Kdybych byl živ mezi lidmi, „vzdychnul hluboce, „tedy by byla brzy nahražena škoda, kterou způsobil oheň! Za několik penízů mohl bych si zas opatřit šňůry k chytání ryb, hrnec i džbán.“

A kdybych neměl ani halíře, tedy bych našel dobročinné lidi, jenžby mi rádi dali několik kou-

sků šňůrek, nějaké hliněné nádoby, anebo peníze na to. Ale zde, tak daleko od lidí, je škoda má nenahraditelná! O jak dobré je živu být mezi lidmi! Jak snadno může ulehčiti jeden neštěstí druhého, a jak málo k tomu třeba, aby vysvobodil jeden druhého často z veliké bídy a učinil ho šťastným! Avšak nebohý opuštěný v samotě musí v nouzi a bídě zahynout. O, kýž by mi rozkvětlo ještě jednou to štěstí, abych zase mezi lidmi živ byl, jak laskavě ujímal bych se všech nešťastných! Utrpení, jimiž nás Bůh navštěvuje, mají též to dobré, že ušlechťují a posilují útrpnost naši s jinými nešťastnými. Ach, kdeby útrpnosti, tohoto krásného, útlého citu nebylo, tam by byl nešťastný člověk i mezi lidmi tak opuštěn, jako já zde na této pusté skále!“

Nebohý, zkormoucený Bohumír, pohřížen v truchlivé myšlénky, seděl tak až pozdě na večer. I chtěl se vrátiti do jeskyně a šel do úvalu svého. Plamen byl již vyhaslý, ale ještě to doutnalo a prudce kouřilo. Musil si tedy vyhledati k odpočinutí jiné místo. Lesíček u pramenu byl znenáhla vymýtil na dříví k topení. I musil tedy přeležeti pod širým nebem a tvrdá skála byla postelí jeho.

Byl však příliš zarmaucen a pln starosti, než aby byl mohl sen oči jeho zavřít. „Ach,“ vzdychnul bolestně, „já jsem jako nebohý ptáček, jenžto byl vyplašen z hnízdečka! Touha po domovu otcovském procitla teď v srdci jeho mocněji než

kdy jindy. „Jak mnoho vystál jsem již na tomto ostrově,“ pravil smutně, „a jak mnoho zármutku čeká ještě na mne! A tam v domě otcovském, jak dobře měl jsem se! Kdybych tam jen byl, pak bych okřál a poznovu byl živ!“

S uslzenýma očima hleděl k nebesům. Byla krásná noc; na celé obloze nebylo vidět ani mráčku, hvězdičky se třpytily s nevyslovitelnou jasností.

„O Bože,“ zvolal nábožně, „jak krásně musí být v nebesích! Jak dobře budeme se někdy mít u Tebe! Jen tam nahoře je vlast naše, vlastní náš otcovský příbytek. Tak jako toužím já z tohoto pustého ostrova po pevné zemi, kde se stkvějí krásné zahrady s líbezným kvítím a lahodným ovocem, kde by mě otec uvítal s rozepnutou náručí: tak a ještě více toužím vzhůru k Tobě Otče nebeský! Celá země podobá se této skále v moři. Tak jako já na tomto ostrově, mají i lidé na zemi také mnoho co trpět — soužení, zimu, hlad, nemoc a naposledy smrt. Avšak tam u Tebe v nebi, tam není trápení a utrpení, tam je opravdová, dokonalá radost. O kýž se tam jen jednou dostanu, kdežto se zajisté opět shledám s milými rodiči — pak je to vše jedno, mnoho-li zde budu musit ještě trpět! Ach, kdyby sem připloula ještě dnes lodička od pevné země, aby mne převezla tam k otci mému, jak velice radoval bych se z toho! Též tak budu se radovati,

až přijde smrt, z tohoto světa mě povolá a přeneseme na lepší svět, do nebes.

Částka desátá.

Vzdálení přátelé.

Tři léta byly již minuly od té doby, co vrhla bouře Bohumíra na pustý ostrov. Rodičům to už ani nenapadlo, žeby mohl být ještě živ, doufalitě, že ho jen v nebesích zas uvidí. Zatím však jim dělaly ostatní děti mnoho radosti. Marta, které bylo skoro už čtrnáct let, byla velmi pilné děvče. I Ondřej, jemuž tehdá, když Bohumíra bouře zahнала, teprva devět let bylo, pomáhal otci velmi dobře při práci. Byly to dobré, mravné dítky. Jednoho dne, právě zas v ten čas, když dozrávaly ořechy, pravil otec Ondřejovi a Martě: „Milé dítky, pojedeme na zelený ostrůvek, proto že je tak překrásné jitro a moře tak tiché. Potřebuju proutí a vy můžete při tom též několik košíků ořechů vzít s sebou. Letos urodily se zas tak jako před třemi léty, dokud byl ještě živ náš Bohumírek.“

Děti jely s otcem. Když bylo důstatek proutí nařezáno, sedli pod strom a jedli mléko s chlebem. „Milé dítky,“ pravil otec vážně, „to je tentýž

topol, pod nímž jsem s bratrem vaším Bohumírem posledně obědval.“ I vypravoval ještě jednou příběh ten zde na místě, kde se přihodil a vypisoval velmi pohnutlivě a živě onu strašnou bouřku a Bohumírovo bédování. „Hleďte,“ pravil ku konci a okazoval rukou daleko na moře, „zrovna tam v tu stranu viděl jsem ho s lodičkou ujíždět, kdež se pak ztratil v zuřivých vlnách!“ Otec měl plné oči slzí, Ondřej se díval stranou, aby ukryl slze, Marta však plakala hodně od srdce. Na to šli k ořechu a nasbírali plné košíky ořechů.

„Maminka se bude těšit, až uvidí tolik ořechů,“ pravil Ondřej.

„Ach,“ vzdychla Marta „v ten čas, když ořechy zrajou, bývá maminka vždycky smutna. Vždycky si pak vzpomínává na Bohumírka. Až ty ořechy dnes uvidí, bude zajisté velmi žalostně plakat.“

Otec chtěl plout zase domů, Ondřej však pravil: „Tatínku, prosím tě pojd' ještě dříve s námi tamhle na ten kopeček; tam odsud musí být daleko široko vidět.“

„O pojd,“ prosila Marta, „udělej nám to k vůli, tatínku! Vyhlídka na pevnou zemi má prý tam odsud být přerozkošná.“

Otec šel s nimi na kopeček. Byl krásný, neobyčejně jasný podzimní den. Nebesa byla tak čistá a modrá a vzduch tak jasný a průhledný, že bylo velmi daleko vidět. Děti byly podívanou na vzdálené břehy pevné země radostí opojeny.

Ondřej zvolal s podivením: „O jak jasně a zřetelně, jak krásně a nádherně připadají odsud hory a doly, skály a lesy, sídla lidská, zámky a věže! Nemohlo by se to pěkněji vymalovat.“

„A vesnička naše,“ zvolala Marta, „jak se nám v té dálce zdá býti tak maličká! Jak je přívětivá a úhledná! A tamhle naše chaloupka — vidíš ji Ondřejíčku? — jak bíle a čistě vykukuje mezi zelenými stromy! Ta je malinká! Okna se podobají černým puntíčkům! Mně se nezdá celá chaloupka větší, než kostka, s kterouž se hraje. A je- seň jak už lesy pestře obarvila! A podívej se dál do země na ty modré hory, jak se až nebe dotýkají a my je z naší vesničky pro blízké, lesnaté vrchy nemůžeme ani vidět. O jak krásné učinil všecko Pán Bůh! Jak je k nám dobrotivý! Na zemi je předce jen velmi krásně; jak krásně musí teprva být v nebesích!“

Ondřej díval se teď na širé moře a zvolal užaslý: „Tatínku, podívej se, co to je? Tamhle vystupuje z moře kouř.“ Otec viděl sloup kouře, kterýž vzhůru vystupoval, ale od větru drobet stranou ohnutý byl. Kouř ten pocházel od ohně na ostrově Bohumírovu. Den, na němžto byl otec s dítkama na zeleném ostrůvku, byl tentýž den, na němž uvrhl oheň dobrého Bohumíra v tak velký zármutek.

Otec však pravil: „Nevím, co to je, a obávám se, že to hoří koráb na moři!“

„Ach Bože!“ zvolala Marta, „to by bylo hro-

zné! Kýž se Bůh ustrne nad těmi nebohými lidmi; nemohouť uteci ohni, aby neutronuli ve vodě! Otec hleděl tam velmi bystře a pozorlivě. Slunce stál o stranou a moře se lesklo jako rozpuštěné stříbro.

„Mně se zdá,“ pravil otec rukou si oči zastíraje, „že vidím tam v moři černou skvrnu, z níž ten kouř vystupuje. Nevidíte jí také dítky?“

„Vidím ji,“ pravila Marta, kteráž měla velmi ostré oko, „vidím ji zřetelně, má nahoře dvě špičky.“

„Ty špičky vidím také,“ zvolal Ondřej, „jedna je o něco vyšší než druhá.“

„To není loď,“ pravil otec, „loď jinak vyhlíží a v takové vzdálenosti nevypadala by také tak velká. To musí být ostrov, o němž jsem posud nic nevěděl. Tam musejí přebývat lidé, jakž jinak by se tam mohlo kouřit?“

„Můj Bože,“ zvolala radostně Marta, „nebylo by to možno, aby tam byl živ náš Bohumírek?“

„Ai!“ pravil horlivě Ondřej, „to by zajisté mohlo být! Vždyť ho bouře zrovna v tu stranu zaháněla.“

„O kdyby byl ještě živ, toby byla radost!“ volala Marta a radostným leknutím celá zbledla.

„Pánu Bohu všemohoucímu není nic nemožného,“ pravil nábožně otec, „býti to může zajisté, že ho Pán Bůh zachoval!“

„Nuže tedy,“ pravil Ondřej, „tedy tam honem spolu pojedme a přivezme ho sem.“

„To nejde tak rychle, milý hochu,“ řekl otec,

„avšak odvážím se na tu plavbu. Nejdřív ale musím se ohlédnout po větší lodici nežli je naše a o dobré plavce.“

Spěšně plavil se teď otec domů s dětma. Všickni vypravovali matce radostné domněnky své. Matka byla již z této jiskry naděje plna blaženosti, ba naděje ta byla u ní bez mála jistotou. Ostatní dítky hlučně plesaly.

Rodiče svolali sousedy; mínění těchto lidí bylo však velmi rozdílné. „E co,“ zvolal jeden, jenž byl nejvíce prostořeký, „kde pak by se tam vzal ostrov? Jaktě živ jsem o něm nic neslyšel. Zajisté byl to hořící koráb.“

„Nikoli,“ zvolal jiný, jenž chtěl všecko lépe vědět a všemu rozumět, „loď to nebyla, ale sopka. Slyšel jsem, že už často z moře takové vrchy přes noc vybředly. To bychme se krásně potázali, kdybychme tam plouli. Vysoptěný oheň a vyházené ohnivé kamení posvítilo by nám nečistě.“

„Ať je to loď nebo sopka,“ pravil třetí, „ani za tisíc zlatých nepustil bych se na širé moře v takovém člunku, jako my máme.“

„Dáš-li mi sto zlatých Filipe,“ řekl čtvrtý, „odvážím se na to a pojedu s tebou; laciněji však to neudělám.“

Starý, poctivý Tomáš přikázal ticho, řka: „Kmotře Filipe, ja pojedu s tebou! Tu máš ruku na to. Bohumíra měl jsem vždycky rád a jsem mu kmotrem. Ovšem to není jisto, ba sotva to pravdě podobno, žeby byl ještě živ; ale možná

věc je to předce. Pročež to stojí za práci, abychme tu nebezpečnou jízdu podstoupili. Ten, jenž nám dává srdce k tomu, také nám pomůže.“

Jeden mladý, statný muž, jmenem Petr, pravil na to: „Když ty pojeděš Tomáši, pojedu také. Zde ruka má! Mohl-li jsem se už častěji pro několik bídných ryb života odvážit, tedy to mohu též jednou pro dobrý skutek učinit. Za peníze však nedám život v šanc a nežádám nic. Neboť co živ budu, těšilo by mě to, kdybychme toho hodného chlapce domů přivezli a tato radost by-laby dost odplaty.“

„Uděliž nám Bůh té radosti!“ zvolal Tomáš. „Zůstane-li vzduch a vítr tak příhodný jako dnes, tedy zítra ráno se svitáním pojedeme.“

Ostatní sousedé vrtěli hlavou a neštěsti před-povídající rozešli se. Statní však mužové Tomáš a Petr zůstali ještě u otce Bohumírova a umlouvali se s ním na zítřejší plavbu. Matka Markyta začala zatím shledávat, čeho potřeba bylo, aby je důstatkem potravy opatřila. Kmotr Tomáš pravil však: „Nechte toho! Bez toho vezmu na tu cestu velký svůj člun s plachtou a tu si vyhražuju také, ná-ležitě ho opatřiti.“

Následující jitro bylo krásné, vál také pří-znivý vítr. Matka i děti vyprovázely otce i druhé dva muže až k lodi. Když na ni vstoupili, pravi-la matka s očima nábožně k nebesům obráče-nýma: „Já se budu s dětma modlit bez přestání,

dokud se šťastně nenavráíte. A dejž to milostivý Pán Bůh, abyste přivezli mého milého Bohumírka!“

Nato rozepnuli plachtu, odrazili ode břehu a plouli mimo zelený ostrov zrovna v tu stranu, kde spatřil Bohumírov otec v moři temný puntík, ježž ale teď ještě vidět nemohli. Když byli asi míli za zeleným ostrovem, okázal se konečně, a čím více se přibližovali, tím byl zřetelnější a větší.

„Bratři!“ zvolal Petr, „v skutku je to ostrov, a teď jen řádně veslujme! Vesla musejí plachtě pomáhati, abychme se tam brzy dostali.“

Ujížděli velmi rychle. Najednou však zvolal Tomáš: „Počkejte a sviňte plachtu! Zde je v moři mnoho úskalí; musíme být velmi opatrní, abychme nerozkotali člun. Větší lodi než můj člun, jako jsou koráby kupecké, jistotně by zde uvázly anebo se dokonce roztráštily.“

S vesly a velkým namáháním proplekli se konečně naši plavci skrze úskalí. Petr vyskočil první na břeh, zvolaje: „Na ostrově už jsme a dá Bůh, že nalezneme také Bohumíra. Co člověk s Bohem a z lásky k bližnímu počíná, to zajisté také šťastně dokoná.“

Ostatní dva plavci vystoupili též a uvázali člun lanem za velký kámen. Tomáš pohlížel vůkol na ty hrozné, pusté skály a vrtěl hlavou.

„Zde není dobré býti,“ pravil při tom, „jestli že se nebohý Bohumír na tyto skaliny zachránil, tedy nenahlížím, kterak by tu byl mohl tři léta živ být.“

I počali prohlížeti ostrov, lezouce přes skály a sestupující do hlubokých rozvalin, Konečně dostali se na stezku a zpozorovali i stupníčky, vytesané do skály. Šli tedy po stezce, která vedla zrovna k jeskyni Bohumírově. Mladý Petr pospíšil napřed. Tomáš, který byl na své staří ještě statný muž, následoval jej skoro též tak čerstvě. Otec Bohumírův šel drobet volněji. Pohled na ty hrozné skály ulekal jej; bázeň a naděje zmítaly srdcem jeho.

„Milosrdný Bože!“ myslil si, „kdyby nebohý chlapec tady ještě živ být měl, tedy by to byl zázrak dobroty a všemocnosti Tvojí! Jenom Tvá otcovská péče o všechno, co žive, mohla jej zde zachovati!“

Částka jedenáctá.

Neočekávaná návštěva.

U velké truchlivosti ztrávil Bohumír tu noc po ohni, a nemohl ani oka zamhouřiti. Když svítati počalo a pomalu se nebe růžově rozjasnilo, svítalo také v skormoucené duši chlapcově.

„Můj Bože!“ pravil důvěrně, „z tmavé noci necháváš rozbřeskovati přívětivý ranní červánek; o zajisté proměníš také můj hluboký zármutek ještě v radost. Ach tehdá, když jsem poslední

ořech snědl, byl jsem velmi malomyslný, bál jsem se, že hlady zahynu a hořce jsem plakal! Tys mne však neopustil a pomohls mi k tomu, abych byl živ od ryb! Teď, kdežto už ryby chytati nemohu a zas nevím co budu jísti, postaráš Ty se o mne zajisté jiným způsobem, vždyť neopouštíš nikoho, kdo v Tebe důvěřuje.“

Když vyšlo slunce a krásně i velebně na nebi stálo, šel Bohumír do svého údolíčka, podívat se na spáleniště. Trávník byl pokryt popelem a z uhlí, které pod popelem doutnalo, vystupoval zde onde ještě kouř. Skály vukolní byly kouřem a sazemi celé učouzené, všecko dříví bylo spáleno a z obou velkých a pěkných stromů zůstaly jen parkosy. Jenom kříž na skále byl nepoškvrněný, nedosáhnul oheň až k němu.

„O to je krásné!“ zvolal Bohumír, „to je mi líbezným podobenstvím! Až se všecko v prach a popel promění, ba až bude celý svět jedenkrát ohněm ztráven, tedy zůstane ještě spasení, které nám zjednal Vykupitel, utrpěv za nás na kříži smrt z lásky.“

Bohumír kleknul před křížem a modlil se vroucně: „Nejmilejší Otče nebeský! Odpusť mi, že jsem byl tak bázlivý a malomyslný, a že jsem se nerozpomněl hned na příklad milého Syna Tvého. V nevyslovitelném zármutku mém odevzdal se zúplna do vůle Tvé. I já jsem teď velmi zarmoucen a veliká úzkost svírá srdce mé, pomyslí-li, že nemám, co bych jedl. Avšak jak On

se modlil, budu i já se modliti: Otče, jestli možno, nechť odejde ode mne kalich tento, a však ne jakž já chci, ale jak ty chceš! Nechceš-li však odejmouti ode mne kalich tento — tedy mi račiž poskytnouti krůpěji potěchy, neboť žádati anděla ku posile, bylo by příliš mnoho!“

Mezi tím, co se Bohumír tak modlil, přišli ti tři mužové do údolí jeho a spatřili jej v oděvu poustevnickém, an klečí před křížem a s pozdviženými, sepnutými rukama se modlí. On však byl tak ponořen v pobožnosti své, že jich nepozoroval.

Srdnatý Petr spatřil ho nejdříve a pravil tiše dvěma druhým: „Hle, tam klečí nábožný poustevník a modlí se. Ten nám snad bude moci zprávu dát; zeptejme se ho. „Ctihodný otče,“ zvolal hlasitě, „nemůžete nám povědít, nepřebývá-li na tomto ostrově jistý Bohumír?“

Bohumír se ulekl, uslyšev tak maně lidský hlas, kterýž volal jmeno jeho. I ohlédnul se, poznal otce, běžel k němu a padna mu okolo krku, zvolal mocným hlasem: „O drahý otče můj!“ Otec i syn nemohli z radostného leknutí dlouho mluvit a dali se do pláče, ale samou rozkoší. Konečně pravil Bohumír: „O nejmilejší otče! když jsem tě spatřil, bylo mi, jakobych byl uviděl anděla, jehož mi Pán Bůh izrovna v nejvyšší bídě na pomoc posílá!“

Oba vzdávali jednohlasně díky Bohu, kterýž učinil, že se opět shledali.

„Nuže Bohumírku,“ řekl konečně Tomáš, „podívej pak se také trochu na nás ostatní dva! Což neznáš už kmotra svého?“ Co nejsrdečněji pozdravil Bohumír kmotra, načež i Petr promluvil, řka: „Pozdrav tě Pán Bůh, milý Bohumíre! Dej pak se předc podívat na sebe! Nu, dobře vypadáš a hodně jsi vyrostl. Avšak pro všechno všudy pověz, jak jsi přišel k tomu poustevnickému oděvu a jak jsi mohl být živ na tomto ostrově, kterýž je opravdové doupě dračí?“

Aniž na to odpověděl, ptal se Bohumír otce: „Co dělá maminka? Jak se mají bratři moji a sestry? A jak jste sem přišli tak nenadále?“

Otec odpověděl: „Všickni jsou zdraví a budou se nevýslovně radovat, až tě zas uvidí! Teď ale zanech všeho ptaní, tím bychme nepřišli ku konci. Nejdřív nám povídej, co se s tebou dělo hned od začátku pěkně po pořádku. Pak ti budeme i my vypravovat, co se zatím doma přihodilo. Hle tam na skále u kříže je pěkný, zelený trávníček a prostý popele. Tam pospolu usedneme a poslechneme nejprvé tvoje příhody.“ I šli a posadili se. „Nuže tedy,“ pravil kmotr, „vypravuj Bohumírku.“

Bohumír vypravoval, co se s ním sběhlo od toho okamžení, kde viděl otce svého naposledy, až do té chvíle, kde ho zase spatřil. Byl při tom velmi obšírný a povídal všechno, co ho potkalo, co myslíval, co činil a zvláště kterak se u velké nouzi vždycky k Bohu modlil a Pán Bůh jej pokaždé

z bídy vysvobodil. Mezi vypravováním prolil Bohumír mnoho slzí, i otec utíral si častěji oči a pravil na konci :

„Chvála Pánu Bohu že jsem tě zas našel, nejmilejší Bohumírku, a že ses, jak z vypravování tvého vidím, na ostrově o mnoho lepším a nábožnějším stal, než jsi dříve byl.“

Veselý Petr však pravil : „Milý Bohumíre, vidím-li tě v tom hábitě s provazcem okolo těla, tedy se nemohu zdržet usmání. Ano kdyby mi někdo, aniž by řekl, kterak ses dostal sem, povídal, že jsi v mladistvém věku jako poustevník oděn ve tmavé jeskyni na poušti zůstával a jen ryby, kořínky a bylinky jedl, tedy bych ti řekl, žeš pošetilý chlapec. Avšak udělal bych ti velkou křivdu, jakož se obyčejně stává, když pronášíme usudek o příhodách, které jenom napolou víme. Velmi moudře a rozumně jsi to vymyslel, kterak se máš v této pustině žít a šatit. Nouze vzbudila a zostrila rozum tvůj. Netoliko však rozumnějším stal jsi se, nýbrž také lepším a nábožnějším.“

Kmotr Tomáš, jenž byl pořád velmi pozorlivě poslouchal a častěji s libostí hlavou přisvědčoval, pravil teď :

„Ba v skutku, milý Bohumíre, nábožnějším i lepším stal ses na tomto ostrově. Víš-li pak ještě, kterak jsem ti jednou řekl, že tě musí přivesti Pán Bůh ještě do zvláštní školy? To se teď stalo ! Škola utrpení je zajisté nejlepší škola.“

V této škole poznal jsi teprv náležitě Pána Boha, naučil ses k Němu se modliti, Jej milovati a za všechna dobrodiní Jemu díky vzdávati. Mimo jiné těší mě to, žes našel i na tomto pustém ostrově, když láska k Bohu v srdci tvém čilejší se stala, znamení dobroty a milosti Páně, ačkoli tu jenom smrčiny a mech a takové byliny rostou, jichžto by si sotva kdo na kytku natrhal. O jak mnohem více příležitosti máme, obdivovati se moudrosti a dobrotě Páně na polích a zahradách, tu ve květoucím keři růžovém, tu v stromu plnu květu neb ovoce, tu na zelené, pestré louce, tu na poli, plnu zlatých klasů! — I to mě těší, že ses naučil, vážiti si lépe oněch dobrodiní, které lidé lidem prokazují. Kdybys byl od lidí několik nádob nebyl přinesl, ba kdybys byl neměl aspoň hřebíku anebo špendlíku, byl bys na tomto ostrově hlady zahynul. Též tak zle, ba ještě hůře bylo by pro tebe bývalo, kdybys byl dřív, než jsi sem přišel, nepoznal Pána Boha pilným a opatrným vyučováním. Bez tohoto poznání Boha bylby sis musil zoufat. Obzvláštně však líbí se mi ve tvém příběhu červíček v zobáčku ptáčkovu a dým, jenž vystupoval s tvého ostrova. Což může být skrovnějšího než červíček, co nepatrnějšího než dým! Však červíček přivedl tě na myšlenku chytati ryby a zachránil tě před smrtí hlady; dým ale byl nám znamením na nebi, že je zde ostrov a na tom ostrově že musí být někdo živ, a ten někdo že může dokonce být náš milý Bohumír. Nepa-

trný dým učinil konec vši tvé bídě. V tom je prst Boží! Tak nepatrnými prostředky umí Bůh vyvoditi velké věci. Sláva a čest budiž nejsvětější prozřetelnosti Jeho!“

Nikdo teď nepromluvil a všickni plesali v srdcích svých a chvalořečili Bohu na výsostech, kterýž tak slavně zjevuje božskou moudrost svou v osudech lidských. Za chvíli pravil Bohumír:

„Tedy byl kouř z toho ohně příčinou, že jste přišli sem ke mně z pevné země? Můj Božíčku! a já měl oheň ten za své největší neštěstí! Velmi opravdově přemýšlel jsem, jaké by štěstí mohlo z toho povstati — ale nic mi nenapadlo! Teď ale vidím jasně, že byl oheň mým největším štěstím. Zde se to dobře přihodilo, jak se říká: Štěstí z neštěstí! Ba v skutku, Bůh zná řídit všecky věci k dobrému!“

„Pravda, pravda!“ přisvědčil kmotr, „pročež budeme při každém neštěstí myslit, že v brzku nebo za čas něco dobrého z něho povstane a při všech smutných příhodách odevzdáme se důvěrně do vůle Boží.“

Bohumír se ptal na to, jestli bylo vidět kouř na ostrově až z pevné země? „Toby snad nebylo ani možno,“ odpověděl otec a vypravoval pak, že jel na zelený ostrůvek, a poněvadž byly ořechy právě zralé, že vzal s sebou nejen Ondřeje, nýbrž také Martu a k prosbám dětí že s nima šel na vršíček toho ostrova.“

I pravil Bohumír: „Víš-li pak ještě tatínku,

jaké krásné podobenství jsi mi pověděl pod oným ořechem. Tys pravil, že se každé utrpení podobá ořechu, který pod hořkou slupkou a tvrdou skořápkou sladké jádro ukrývá. Měl jsi úplnou pravdu. Že jsem byl na ten ostrov přiveden, to bylo pro mne velmi trpké a tvrdé; avšak teď konečně nacházím sladké jádro. Přebývání zdejší bylo pro mne velmi spasitelné; na utrpení mé následuje radost.“

Petr se smál a pravil: „Takových hořkých a tvrdých ořechů potkalo mě již mnoho v životě. Až mi bude zas nějaký dán k rozlousknutí, tedy se vždycky na toto podobenství rozpomenou.“

Bohumír okazoval pak otci a ostatním dvěma mužům jeskyni svou, pramen, jámu s rybami a nabízel se, že je chce hostiti rybami.

„To jsou překrásné ryby,“ pravil Petr, „těmi nepohrdneme; dnes ale musíš ty být naším hostem. Opatřili jsme se řádně potravou. A já půjdu zatím tamhle tou pohodlnější cestou k člunu, než kudy jsme přišli sem, a přichystám oběd.“

I pospíšil k člunu, jehož stožár za jednou vzdálenou skalou vykukoval. Ostatní šli za ním pomalu, důvěrně hovoříce. Když přišli k člunu, pravil Petr:

„Toto pěkně zelené místečko mechové bude stolem i židlemi a pokrmy jsou již na stole.“

Skutečně bylo na mechu v hojnosti chleba, mléka, másla, pečených ryb a jiných ještě krmí. Když Bohumír chléb uviděl, zaradoval se z něho

více nežli ze všech ostatních krmí. I dal se utěšením do pláče, líbal chlebiček i vece:

„O jak převýborný dar Boží je chlebiček! Tři léta již toužím po něm. Nejsilnější to potrava člověku! O jak vroucí díky vzdávám Bohu, že ho zas vidím! Ani sousto chleba neměli bychom jísti, abychme za ně Bohu nepoděkovali!“

I posadili se, jedli a byli velmi veseli. Rozmlouvání nemělo ani konce, ačkoli se již stmívalo a měsíc na mísy a džbánky i na hosti tak jasně svítil, že se stín jejich na zeleném mechu velmi patrně okazoval. I pravil konečně kmotr Tomáš:

„Pro dnešek je toho dost! Zítra, jak se mi zdá, obrátí se vítr a pak pojedeme bez meškání domů. Naši milí domácí mají o nás jistotně starost a s bolestí na nás čekají. Pročež půjdeme teď na odpočínutí, abychme zítra velmi záhy vstát mohli.“

Kmotr s Petrem šli na člun, udělali si z plachty malý stánek a spali v něm. Bohumír s otcem šli však do jeskyně na nocleh. Syn se radoval srdečně, že má teď skutečně otce v jeskyni, jehož zde ve snu častěji vidíval. Dlouho zde ještě spolu mluvili, a když Bohu za ten šťastný den vroucí díky vzdali, usnuli teprva dlouho po půl noci.

Částka dvanáctá.

Radosti a žalosti.

Následujícího dne, když se červánek na nebi rozjasňoval, přišel Petr k jeskyni, volaje do ní:

„Vstaňte spěšně a pojdte ven. Vějeť tak příznivý vítr, že si příznivějšího ani přát nemůžeme. Dáme se bez meškání na člun a pojedeme domů.“

Otec i syn vyšli hned z jeskyně, Bohumír však pravil: „Posečkejte ještě několik okamžiků! Nežli opustím ostrov tento, musím Bohu ještě díky vzdáti nejen za všechna dobrodíní, která mi po ty tři léta prokázal, nýbrž také za všechno utrpení, které na mne dopustil! I pokleknul před svým oltářem, křížem totiž na skalině, a děkoval Bohu s pohnutým srdcem a hojnými slzami. To se líbilo otci i statnému Petrovi tak velice, že též klekli a velmi nábožně se modlili.

Na to šli všickni tři na břeh k člunu. Kmotr Tomáš byl zatím zelený smrček utnul a právě na něj navazoval modré a bílé, žluté a červené pentličky, kteréž byl s sebou v malé škatulce přivezl.

S podivením ptal se Bohumír, co hodlá kmotr dělat s tím krásně ozdobeným stromečkem? Tomáš odpověděl:

„Zarmoucené matce tvé slíbil jsem při odjezdu, že postavím na stožár znamení radosti,

podají-li se nám tebe naleznouti. O, jak velice bude se dobrá matka tvá radovat, když toto radostné znamení z daleka uhlídá!“ Pak přivázal zelený, pestře okrášlený stromek na špičku stožáru.

Petr byl zatím snídani prostřel. Po snídani vstoupili na loďku a odjeli. Rychlá a šťastná byla plavba domů. Když se blížili pevné zemi a Bohumír otcovskou chaloupku spatřil, klepalo mu radostí srdce.

Také však na zemi panovalo mezi lidem radostné pohnutí. Bohumírova matka, bratři a sestry stáli dlouho již na břehu, vztahovali proti němu ramena svá, jakmile ho spatřili a volali proti němu přívětivá pozdravení. Všickni obyvatelé vesničtí, malí velcí sběhli se, volajíce: „Skutečně ho přivázejí!“ a běželi na břeh.

Když Bohumír na břeh vystoupil, dali se všickni lidé do radostného křiku, vítajíce dávno želeného. Nevýslovná však byla radost matčina, když svého milého Bohumírka, jehož měla tři léta za mrtvého, zase živého do náruče stiskla. Hojné slze radosti tekly z oka jejího na tvář synovu. Též Ondřej i Marta měli velkou radost. Menší však bratříčkové a sestřičky neznali už bratra Bohumíra a pro neobyčejný oděv jeho byli z počátku trochu nesmělí a ostýchaví. Rodičové však je napomenuli, aby ho přívětivě pozdravili, a tak byli k němu pak přitulnější, a tlačili se vesele okolo něho.

Mužové a ženy, mládenci a panny podávali mu se všech stran ruce, na tisíckrát ho vítali a přáli mu štěstí k návratu. Bohumír plakal radostí :

„Bože můj!“ volal, „nemohu si ani představit větší radosti! Jen ona radost muže být větší, až se někdy do nebes dostaneme a budeme tam tak přívětivě a laskavě přijati ode všech blažených a to zvláště od přátel a příbuzných, kteří nás tam předešli.“

Matka Bohumírova byla velmi žádostiva zvěděti příhody jeho. I chtěla teď domů jít, lidé však toho nepřipustili. „My bychme také rádi slyšeli ty podivné věci, které se s ním dály,“ tak volali všickni, vedli ho pod velkou lípu v prostřed návsi a prosili ho, aby vystoupil na lavici, by jej všickni vidět mohli a aby vypravoval příběh svůj.

Všickni se tlačili vůkol něho a oči všech byly na něj upřeny. Měliť všickni velkou radost nad mladým poustevníčkem, jenž byl ke všem tak přívětivý. Někteří šeptali jiným do ucha a mnozí pravili na hlas :

„Poustevníci, které jsme posud viděli, byli už staří a měli vráskovité tváře, holou hlavu a dlouhé vousy; tento však vypadá velmi líbezně se svým květoucím a mladistvým obličejem a hladkýma tvářema; vlasy vinou se mu v prstencích po ramenou a dlouhý, hnědý hábit sluší mu velmi dobře.“

Když se pak všecko utišilo, počal Bohumír

vypravovat. Z počátku byl trochu úzkostlivý maje mluvit před tolika lidmi jsa chlapec; plné srdce usnadnilo mu to však. I řečnil s tolika citem a tak velkou jadrností, že ho s radostí lidé poslouchali. Vypravoval, kterak se nacházel v nebezpečení života utonutím, žízní, hladem a zmrznutím; jak se rozstonal a všecko jeho skrovné jmění jak shořelo, tak že se měl znovu smrti hladem co báti a kterak jej Bůh, v Něhož důvěřoval, ze všech nebezpečení vysvobodil. S plačícíma očima a rukama k nebi vyzdviženými ujišťoval, že považuje přebývání své na onom pustém ostrově za největší dobrodiní Boží; že mu vykvětlo nejkrásnější štěstí na oné neúrodné skále, štěstí totiž, Boha lépe poznati; ano, že mu byly pusté skaliny, z moře k nebesům strmící, vysokou školou, v nížto se právě tomu nejdůležitějšímu naučil, totiž: jak se má chyb svých sprostiti a dobrým člověkem státi. „Opravdově,“ zvolal s pohnutým srdcem, „děkuji Pánu Bohu rovněž tak vroucně za to, že mě vedl na onen ostrov, jako, že mě tam odsud zase nazpět přivedl.“

Zvláště pak ujišťoval, že teprva tam v hluboké samotě a odloučenosti náležitě seznal, jaké to štěstí, přebývat mezi lidmi; projevil radost z toho, že se nachází zas u prostřed přátel, sousedů a známých; pozdravil ještě jednou všecky nejsrdečněji a dokončil svou řeč vroucnou modlitbou na poděkování Pánu Bohu. Všickni posluchači okazovali nejsrdečnější účastenství s jeho

osudem při vypravování posvědčováním hlavou, slzením a někdy hlasitým voláním, ku konci všichni souhlasili s ním když Bohu díky vzdával a rozešli se Pána nebeského chválíce a velebíce.

Bohumír však šel teď se svými rodiči, bratry a sestrami do otcovského domu, jehož práh po tak dlouhém čase se slzami v očích překročil. Když s otcem do jizby vešli, spatřili k svému podivení, že je na stůl úhledně přistrojeno a že na něm stojí dobré krmě a květiny v nádobách. Bohatý kmotr Tomáš dal ustrojiti radostné hody, aby zbavil pečlivou matku dnešního dne všech starostí a útrat. Bohumír musil sednouti mezi rodiče radostí blažené, vedlé nich seděli na jedné straně kmotr Tomáš a na druhé Petr, pak následovali Ondřej, Marta a ostatní děti.

Rozličná jídla byla na stůl přinášána, jakýchž Bohumír od tří let už nespatrił a on jich požil pln srdečné vděčnosti k Bohu. Poněvadž tři léta mimo smrkových šišek nic jiného se stromů neviděl, tedy ho nejvíce těšily košíčky, plné červených jablek, žlutých hrušek, modrých švestek a hnědých ořechů a především jiným krásné žlutavé a modravé hrozny.

„I toto lahodné ovoce,“ pravil, „nacházíme jen tam, kde přebývají lidé. Kdyby se lidé nepřičiňovali, tedy by okolí naší vesnice asi tak neúrodné bylo jako ostrov, na němžto jsem zůstával. Kamkoli se podívám, všude nacházím novou

příčinu, díky za to Bohu vzdávat, že jsem zas mezi lidmi.“

Když od hodování vstali, přinesl Bohumír uzlíček svých starých sešlých šatů, ježž byl prvé v koutku v jizbě uložil, i pravil:

„Tu jsem vám, nejmilejší rodičové, bratři a sestry, přinesl něco z ostrova svého.“

Rodičům nechtělo se to líbit, bratři a sestry se smáli, kmotr Tomáš vrtěl hlavou a Petr pravil: „E jdi Bohumíre, co pak to znamená? Ty staré hadry mohl jsi tam dobře nechat ležet.“

Bohumír však se usmíval, rozvázal uzlík a vyndal truhličky ze sítí. Poněvadž byly v jeskyni hluboko pod mechem uloženy, neuškodil jim oheň a Bohumír, nežli ostrov opustil, zabalil je tajně do starých šatů. I postavil truhličky na stůl a sejmul s nich víčka. Všickni přistojící užasli nad množstvím stříbrojasných perel a červených korálů, jimiž byly truhličky naplněny.

„Ai, ai!“ zvolal kmotr s podivením, „toť jsi přinesl velké poklady Bohumírku! Tyto perly stojí za několik tisíc zlatých, jsoutě mnohé neobyčejně velké a krásné. I korály nejsou skrovné ceny. Teď je vám ze vší bídy pomůženo, milý kmotře! Ty dloužky, s nimiž jste hospodářstvíčko své nastoupil, můžete zúplna zaplatit a ještě k tomu pro děti hezký vybytek zůstane.“

„O nikoli, tak ne,“ odpíral Bohumírov otec, „vy hodni dva přátelé, Tomáši a Petře, sdíleli jste se mnou bratrsky nebezpečenství cesty; tedy vám

přísluší také díl těchto pokladů. Bez vaší pomoci byl bych ani svého Bohumírka už nenalezl, ani z těchto perel a korálů nic nespátril. Zde dělám z nich tři hromádky, nejdřív ať si vybere kmotr, kterou chce a pak Petr; třetí podržím pro sebe, ženu a děti.“

Z oněch mužů, kteří se zpouželi jeti s otcem Bohumírovým na ostrov, přišli ku konci jídla dva nezvaní do jizby, aby snad i též nějaký dobrý kousek ulovili.

„I ke kozlu!“ zvolal ten, který by byl chtěl jeti za sto zlatých, „to by se bylo dalo víc vydělat než sto zlatých. Všecky vlasy vyrval bych si z hlavy, že jsem nejel s nimi.“

„Ai,“ řekl druhý, který se nechtěl pustit na širé moře ani za tisíc zlatých, „nejen sto, víc než tisíc zlatých bylo tu k získání, a za to bych se byl rád pustil na moře.“

„Jdětež, jdětež!“ pravil kmotr Tomáš „vy oba, celí jak jste, za moc nestojíte. Jste sprostí, ziskuchtiví lidé, kteří pro bližního ani rukou ani nohou nechcete hnouti, jestli se vám za to nezaplatí. Dobře se vám stalo, že půjdete s prázdnou. Co však se týká mne,“ pravil Tomáš dále, „tedy těch perel nepřijímám! Bohumír má bratrů a sestru šest a rodičové jeho jsou chudobní. Za hřích pokládal bych si to, kdybych vzal jen jedinou perlu; tolik, co potřebuju, mám chvála Bohu a nežádám si víc. Petr však musí vzít odhodlaný jemu dar. On vězí věru u veliké nouzi a slušno

jest, aby mu bylo pomůženo a aby nabyl odměny za svou zmužilost, s kterouž se dal v nemalé nebezpečení.“

S pohnutým srdcem přijal Petr hojnou odměnu. Vděční rodičové domlouvali kmotrovi ještě jednou, aby nepohrdal perlami a korály, na jeho díl připadajícími, on však řekl:

„Nechte toho jen, takových věcí si málo všímám. Perly a korále, to je to nejmenší, co Bohumír s ostrova domů přinesl. Nabylťe tam ještě skvostnějších pokladů: poznání Boha, důvěry v Boha, lásky k Bohu a lidem! To jsou právě perly, o kterých mluví též sv. evangelium. Po těchto perlách budeme se i my snažiti. Svobodně to vyznávám, že jsem příběhem Bohumírovým velice posilněn v mnohém dobrém, zvláště v důvěře v Boha, a to je pro mne dostatečný zisk, proti němuž všechny perly šírého moře a všechny korály skal mořských za nic nepokládám. Ano, milí přátelé, milost a smilování Boží je neskončejší a nedostižitelnější než moře, z něhož perly tyto přicházejí. Důvěra naše v Něho stůjž tedy pevně a nezvratně, tak jako ony skály korálové v moři, které nikdy neklesají.“

Bohumír vstoupil teď zas mezi lidi. Čemu se naučil na svém ostrově v osamělém přemýšlení, to teď vykonával. Šatil se teď zase, jako jiní hoši ve vsi, pomáhal otci košiny plést a kmotrovi lovit. On byl vzorem ctnostného mládence, radostí, podporou a korunou rodiny. Kmotr Tomáš,

dítek nemaje, zůstavil mu hospodářství své a živ-
nost rybářskou. Z Bohumíra stal se nábožný,
šlechetný muž, plný lásky k Bohu a lidem; ja-
kožto nejrozšafnějšího hospodáře a největšího do-
brodince chudých ctili ho všickni ve vsi a pože-
hnána byla památka jeho.

dítek nemaje, zůstavil mu hospodářství své a živ-
nost rybářskou. Z Bohumíra stal se nábožný,
šlechetný muž, plný lásky k Bohu a lidem; ja-
kožto nejrozšafnějšího hospodáře a největšího do-
brodince chudých ctili ho všickni ve vsi a pože-
hnána byla památka jeho.

Schmid, Christoph <<von>>,

Veskery spisy (Sammtl. Schriften, Nach der letzten Original-Ausgabe ü
bersetzt von Jos. Pecírka)

Bd.: III

Prag 1858

Paed.pr. 3085-3

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10761035-0